Namık Kemal

Hakkında ufak notlar

— 3 —

İki rüsdiyeden başka mekteb görmiyen Kemal, mekteblerden çıkan beş nesle yazı yazmağı öğretti

Önünden ve arkasından yürüyenler:

Yazan: **Mithat Cemal**

Takriben, yedi sekiz insandan çıktı. Onun, kır serdarı Veli ağa av hocasıdır; büyk annesi his hocasıdır; babası tarih, Kars şeyhi Aruz, Leskofçalı Galib gazel hocalarıdır. Fakat, asıl rüşdiye muallimi Kerküklü Şakir Efendi ihtilâl hocasıdır, Şinasi de inkılâb hocası.

Şakir hocadan, padışahların mezar taşı olduklarını duydu. Şinasi de fransızca öğrenmesini söyledi. Kemali yapan en çok, Galiba bu iki lâkırdıdır.

İki rüşdiyeden (1) başka mekteb görmeyen Kemal, mekteblerden çıkan dört beş nesle yazı yazmayı öğretti. Nesri yarım asır saltanat süren bir Osmanlı padişahıdır. Nesillere Mithat Efendi okumak, Kemal yazmak zevkini verdi. Fakat onun gibi yazan asıl iki kişidir: Ebüzziya, Süleyman Nazif. Yalnız Nazif Kemalle Serveti Fünunu birbirine katarak yazdı.

Bazı farikaları:

1) Vatanın bize kelimesini, heyecanını, manasını verir: «Vatan sekenesinin iştirâki menâfiile teşekkül eder.».

2) Güzel isim bulur. Balzak'ın romanda yaptığını o tarihte yaparak sesinde mevzuu taşıyan isimler seçer. Şu «Tersenekli oğlu» lâğabı bir derebeyi için ne güzel soyadıdır: «Terseneklioğlu Ali filân gibi derebeyleri velev bir çingene ile münazaaları zuhur edince huzuru şeriate gider, mürafaa olurlardı.».

3) Güzel isim takar. Eski Moskof çarlığı «Cihangir Taslağı» ve Üçüncü Napolyon «Herzevekili Kâinat» tır.

4) Vak'a kadar kuvvetli teşbih yapar. Thiers'in Fransada kurduğu kanlı asayişi «etrafını alev sarmış aslanların sükûneti gibi bir asayiş» tir. Maarife verilecek parayı başka yere harcamak «insana kendi beynini yedirmekle kuvvet vermeğe çalışmak» tır.

5) Dilimizin bir tane olmasını ister. Eski yunanca gibi kuvvetli eserler veren bir dile arabca, yayıldığı yerlerde, galebe çalsın da türkçe henüz alfabesi olmayan Lâz ve Arnavud dillerini niçin unutturmasın. der, kahırlanır.

6) Mübaleğayı sever. Bir mektubunda muhatabının akrabasına niçin mektub yazmadığını anlatırken: «Bir vücud sayılmıyor muyuz, der, o halde size yazmak onlara da yazmak demektir.». (2). Bunu okurken insanı bir düşünce alır: Acaba şaka mı ediyor?

Ve daha bir takım farikaları: Öfke, alay, tezyif, millî gurur, bazan şahsî gurur... Meselâ, «Bir salâyı âm ile açılan yarmalarda» rütbesi olanların sayısı, rütbesi olmıyanlarınkine yaklaştı diye eğlenir. «Halka hürriyet vermek için önce halkın terakki etmesi lâzım» diyen sarayla da şu yolda alay eder: «Bu söz, şu hastanın kurtulması tababet öğrenmsine muhtacdır demek gibidir.».

Fakat bu iğneler Âli Paşaya karşı hançerdir: «Bir koca karı seksen kuruşluk vazifesini almak için seksen kere maliyeye gelir ve para almadan avdet ederken iki hammalın arkasında birçok para ve ardından: — Bak, bak, Sıddık Beyin veyahud Âli Paşa kerimesinin sehim taksiti gidiyor sadasile birçok feryadcılar görürse vükelâya rahmet mi okur?»

Ve hükûmet işinden bazan o kadar canı yanar ki istihzayı bırakır, klâsik söver: « . . . Maliyede bulunan bir takım rezil teresler Ahmedin havalesinin iki üç kere ettiğim teşebbüs üzerine bir seneden bir seneye nakline müsaade etmezler de Aslanyan bilmem ne efendinin doksan beş senesinden bir alacağına doksan sekiz malından bin bu kadar lira verilmesini ferman buyururlar. Bilmem bu havalenameyi gönderdikleri vakit yanlarına biraz sarmısak almışlar mıydı? Biz davul çalacağız, onlar parsa toplayacak. Hırsızlık etmiyen bir herif hırsız . . . . . nkliğini kabul eder zannetmişler... Bilmem utanırlar mı? Yoksa kızarmak için yüzlerine biraz aşı boyası mı sürmek iktiza eder?. - Babasına yazdığı 11 haziran 99 tarihli mektubundan -».

Hemen hiçbir şeyi beyenmemek de farikalarından biridir; ve beyenmemekle kalmaz, her şeye hiddetlenir. Düelloya kızar, ve insanın namusu «bir kurşunun tesadüfüne yahud bir kılıcın tesirine nasıl tevdi olunabilir?» Memurlara kızar, ve memurların arasından kazara adam çıksa bile «zencilerden yetişen bazı ülemaya» benzerler. Hem zaten «memuriyetler kalemlerden çıkan divan kâtibi kırıntılarile dairelerden dökülüp gelen kavasbaşı eskilerinin pençelerinde» dir. Hasılı bütün öfkeler gibi onunki de bazan haksızdır. Meselâ, Koca Reşid Paşanın akrabasını ve mensublarına kaydı hayatla veriler aylıklar «Kabakçı ve Nahılcı gibi eşkıyanın aldıkları yeniçeri ülûfelerini» andırır. Bu öfke bazan hududları ve asırları da aşar: Babasına bir mektubunda Machiavel için şöyle der: «Yezidder mel'un bir terestir. Hükümdarlara icrayı hükûmeti tavsiye için, hayır («tavsiye» yi çizip «talim» kelimesin kor.) talim için César Borgia namında bir mel'unu misal göstermiş ki adan zehirlemek en büyük marifeti, hemşiresile zina etmek en küçük cinayetidir. - 16 haziran 304 -».

Millî gururu, bazan da şahsî gururu var, dedim. Millî gururu, tarihimizi ona o tarzda yazdırır ki gözlerimiz kamaşır okuyamayız. Fakat bu, biraz da, hadd: âzamî yazmaya iptilâsındandır. Nasıl ki inhitatımızı yazdığı zaman da gözlerimiz dolar, gene okuyamayız: «Topun karşısına şişhane, tüfeğin karşısına yatağan, süngünün karşısına sopa, tedbirin karşısına hile, mantığın karşısına şiir, terakkinin karşısına vukuf, intizamın karşısına ihtilâl, ittifakın karşısına tefrika, fikrin karşısına kavukla gittik.».

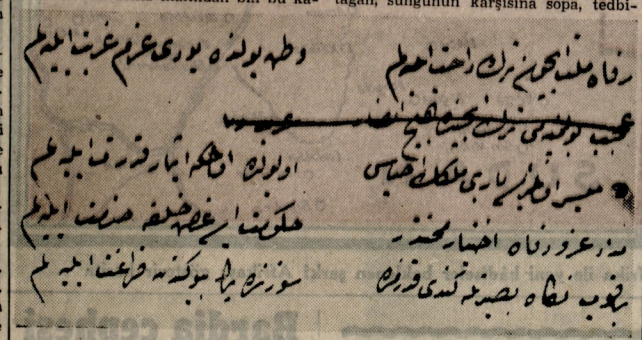

Büyük vatan şairinin el yazısından bir nümune

Şahsî gururunun iki delili iki kitabdır: Tahribi Harabat, Rönan Müdafaanamesi. Galiba bu gururun neticesi olacak, insan Tahribi Harabatı okurken Kemali haklı fakat sevimsiz, Ziya Paşayı haksız fakat sevimli bulur. Rönan Müdafaanamesine gelince, mukaddesatımızı müdafaa ettiği için bu kitab bana sevimli gelmeliydi, öyleyken her okuyuşumda sevemez, sebebini de bulamazdım. Kemalin şimdiye kadar basılmıyan şu mektubunu görünce bu sebebi buldum: « . . . Şimdi büyük bir ibadetle meşgulüm; ama bendenizin elimden gelecek bir ibadet. Fransanın en meşhur müelliflerinden vaktile «Tercümei hali İsa» namile bir kitab yazıp ta kendini papasların nifrinine mazhar eden Ernest Rönan şimdi de islâmiyetin maarife mâni olduğuna dair bir hutbe irad etmiş, Risale şeklinde de basılmış, bihavlihi taalâ ekser delillerimi gene frenk kitablarından ve hattâ kendisinden alarak onu gönlümün istediği gibi bir tepeliyorum... - Babasına yazdığı 8 temmuz 99 tarihli mektubdan -».

MİTHAT CEMAL

(Yarın bitecek)

(1) Beyazıd ve Valide rüşdiyeleri.

(2) «Yekvücûdanı uhuvve-tü-muhabbet indinde bire hitab bine hitab gibidir, onun için kusura bakmazlar sanırım - Sami Paşazade Halim Beye 5 şubat 97 tarihli mektubundan -».

Doğru değil mi?

Acaba nedendir?

Kış mevsiminin gelmesi, yağmurların sürekli bir hal alması ve zaman zaman kar yağmasile beraber İstanbulda yeni yapılan asfalt caddelerin yer yer çökmeğe başlaması bir oldu Bu eski bir derdimizdir. Fakat eskiden şehrin içinde ihtimal asfalt yol yapma gayreti olmadığı için pek farkına varamıyorduk. Hatta ekseriya: «Ah... Şu sokaklar asfalt yapılsa da bu su birikintilerinden ve otomobillerin zifosundan kurtulabilsek» diye iç çekiyorduk.

Sayın Vali ve Belediye reisimiz Lûtfi Kırdarın verdiği güzel hamle ile çok şükür İstanbul bir hayli asfalt yol kazanmış oldu.

Fakat ilk bozuk havalar bu yeni caddeleri tam manasile tarümar etmiş bulunuyor. Bunların hemen hepsinde küçük birer havuz derinliğinde çukurlar açıldı.

Yabancı memleketlerde yol denilen şey bir defa yapılır ve artık ufaktefek tamirlerden başka üzerinde uğrasma zarureti olmaz. Bizimkilerde ise bir mevsim ya geçiyor, ya geçmiyor yeniden yapılmayı mecburî kılacak derecede feci çukurlar, tümsekler peyda oluyor. Diğer memleketlerdeki bu rahatlığa baktıkça İstanbul asfaltlarının üç günde eriyen şu haline acımamak kabil değildir.

Fakat acaba neden böyledir diyoruz.

Doğru değil mi?

Yeni profesörler

Tıb Fakültesinde beş doçentin profesörlüğe terfileri istendi

Prof. Muhterem Gökmen

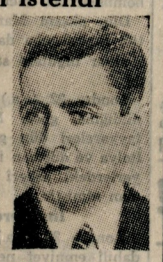

Prof. E. Behçet Tezel

Üniversitede bazı doçentlerin profesörlüğe terfileri için fakülte meclisleri tarafından tetkikler yapıldığını yazmıştık. Tıb Fakültesi profesörler meclisince, ehliyeti görülen beş mütehassısımız daha listeye ithal edilmiştir. Profesörlüğe terfileri istenen doçentler doktor Münir Ahmed, doktor Muhterem Gökmen, doktor Ekrem Behçet, doktor Nabi ve doktor Zekidir. Namzedlerin Üniversitece muameleleri ikmal edilerek, tasdik edilmek üzere, Maarif Vekâletine gönderilmiştir.

Bir zehirlenme vak'ası

Büyükada sakinlerinden Rıza Velioğlu, dün sabah saat dokuzda ansızın sancılanmış, zehirlenme alâimi göstermiştir. Rıza, tedavi edilmektedir. Bir taraftan da tahkikat yapılmakta, yeyip içtiği şeyler tespit olunmaktadır.

Tramvay - otobüs musademesi

Şoför Alinin idare ettiği 3145 numaralı otobüs, Bahçekapıda, vatman Halilin idaresindeki 135 sayılı tramvayla çarpışmıştır. Otobüsle tramvay, hasara uğramışlardır.

Şehir ve Memleket Haberleri

Tramvay ve elektrik malzemesi siparişi

Hükûmetin verdiği müsaade üzerine Belediye firmalarla müzakerelere başlıyor

Adedi azalan İstanbul tramvaylarından birinde bir tehacüm sahnesi

250 bin liralık serbest dövizin muamelesi ikmal olunmak üzere

Tramvay ve Elektrik idaresi hükûmetin serbest döviz müsaadesi vermesi üzerine ihtiyacı olan otobüslerle yedek malzeme bu meyanda bilhassa bandaj mubayaası için alâkadar Amerikan firmalarile temasa girişmiş ve diğer taraftan 250,000 liralık serbest döviz itası için lâzım gelen muamelenin ikmali zımnında hükûmete müracaat etmiştir.

Malûm olduğu üzere idare evvelce otobüs mubayaası için bazı İngiliz firmalarile müzakereye girişmişti. Bunlar beher otobüsü 20,000 liraya teslim edeceklerdi. Amerikadan otobüslerin beherini 15,000 liraya almak imkânı mevcud olduğu anlaşılmaktadı. Bunların bedeli taksitle ödenecektir. Ayni zamanda sipariş yapıldıktan altı ay sonra otobüslerin getirtilmesine imkân hasıl olacaktır. Şimdilik 35 otobül getirtilecek ve daha fazla sipariş ileride verilecektir.

Tramvay idaresi tramvay tevakkuf mahallerinde sığınaklar inşası için bütçesine tahsisat koymuştur. Bu sığınaklar kırk, elli kişiyi istiab edebilecek şekilde olacaktır.

Çocuklara yardım

Geçen sene zarfında 72 bin lira varidat temin edildi

İstanbul ilk okullarında okuyan fakir talebelere esaslı surette yardım yapılması için «İlkokul yoksul çocuklara yardım cemiyetleri birliği» faaliyete geçmiştir Yardım cemiyetleri, mıntakalarında bulunan muhtac çocukların yekûnunu ve bunlara bakabilmek için lâzım gelen tahsisat miktarını tespit ederek birliğe bildirmişlerdir.

Hazırlanan rapora göre, cemiyetler geçen sene 72.856 lira 86.5 kuruş varidat temin etmişlerdir. Bunun 52.552 lira 15.5 kuruşu cemiyete yazılı aza taahhüdatı olarak tahsil edilmiş ve mütebaki miktarı da başta Kızılay Cemiyeti olmak üzere diğer hayır teşekkülleri tarafından yardım faaliyetine tahsis olunmuştur. Bu para ile, ayni devre içinde İstanbul vilâyeti dahilinde ilk okullarda muhtac oldukları tespit edilen 12.932 talebeden 10,444 adedine bakılabilmiştir. Bu suretle muhtac çocuklardan ancak % 76 sına yardım yapıldığı anlaşılmaktadır. Varidatın % 73.5 i yedirme masrafına, % 12.5 i giydirme masrafına, % 14 ü de muhtelif masraflara tahsis edilmiştir. Ayrıca birlik de muhtac çocuklara 15.156 lira sarfetmiştir. Böylece umumî yardım miktarı 88012 lirayı bulmaktadır. Çocukların hepsine yardım yapabilmek için alınan tedbirler arsında, yüzde 14 oln umumî masraf nispeti tenkis edileceği gibi, ticarethanelerden yiyecek ve giyecek eşya da toplanacaktır. Partinin himayesinde bu esaslar dahilinde çalışmalara derhal başlanacaktır.

Üç tüccar hakkında ihtikâr ihbarı

David isminde bir manifaturacı, Ömer isminde bir kömürcü, Ropen isminde bir tuhafiyeci aleyhinde ihtikâr yaptıkları kaydile ihbarda bulunulmuştur. Milli korunma kanununa muhalif hareketten takibat yapılmaktadır.

Azılı sarhoş

Beyoğlunda bir lokantanın altını üstüne getirdi

Evvelki gece Beyoğlunda İmam sokağında «Ejder» adlı İçkili lokantada bir kavga ve yaralama hâdisesi olmuştur.

Tahkikata nazaran, Zarif İrfan, Kemal isimli üç kişi, bu lokantada bir hayli içmişler, bir aralık Zarif bir meze meselesinden dolayı garsonla kavga etmiş, bağırıp çağırmaya başlamıştır. Başka bir masada oturan müşterilerden Ali ile Hakkı da Zarife gürültü etmemesini söylemişlerdir. Bu yüzden kavga büyümüş, her iki masada oturanlar birbirlerine saldırmışlardır. Boğuşma sırasında Zarif bıçak çekerek rasgele sağa sola saplamıya başlamış ve bu arada Kemal ağır, diğerleri de hafifçe yaralanmışlardır. Gelen polisler, Zarifin üzerinde iki tabanca ele geçirmişlerdir. Yaralılar tedavi altına alınmışlardır. Zarif yakalanmış, hâdise etrafında tahkikat ve takibat başlamıştır.

Keserle cerh

Evvelki akşam Feriköyünde bir yaralama hâdisesi olmuştur. Avukat caddesinde 73 sayılı evde oturan Ahmed Vural bir meseleden araları açık olan Hilmi isminde birini keserler yaralamıştır. Başından yaralanan Hilmi hastaneye kaldırılmış, Ahmed Vural hakkında da takibat icrasına geçilmiştir.

Yangın başlangıcı

Pangaltıda 77 numaralı apartımanda yangın çıkmış, Antuvan Keşişin oturduğu dairenin soba borusundaki kurumlar tutuşmuştur. Yangın başlangıcda söndürülmüştür.

Tramvaydan atlamavın!

Evvelki gün tramvaydan atlıyan 41 kişi yakalanmış, cezalandırılmıştır. Dört şoför karnesiz çalışmaktan ve bu şoförlerin çalıştığı dört otomobilin sahibine de karnesiz şoför çalıştırmaktan muhtelif cezalar verilmiştir. Bir şoför plâkası mühürsüz otomobil kullanmaktan, bir şoför sıhhî muayenesini yaptırmamaktan tecziye olunmuşlardır. 3023 sayılı otobüste altı yolcudan para alındığı halde kendilerine bilet vermediği görülmüş, ceza kesilmiştir.

Bir kurşun hırsızı

Ali Güleryüz isminde biri, evvelki gece sabaha karşı Nuruosmaniye camii arkasındaki bir binanın kurşunlarını sökmüş, bunları çuvala doldurmuş, götürürken bekçi tarafından görülmüştür. Dün meşhud suç nöbetçisi İstanbul sekizinci asliye ceza mahkemesinde muhakeme edilen Ali Güleryüz, çaldığını itiraf etmiştir.

Çaldığı kurşunun miktarı otuz kilo olduğu anlaşılmıştır. Neticede, hâkim Kemal Aksüt, kararını vermiş, Ali Güleryüzü üç ay hapse mahkûm etmiştir. Ancak, sabıkası bulunmamasını ve çaldığı kurşunun kıymeti azlığını gözönünde tutarak, hapis müddetini bir aya indirmiştir.

Ali Güleryüz hakkında derhal tevkif müzekkeresi kesilmiştir.

İkramiyeleri Millî Piyango idaresi ödeyecek

Ankara, İstanbul ve İzmirde bazı piyango bayilerinin, ikramiye çıkanlara paralarını verirken, fazla miktarda bahşiş talebinde bulundukları anlaşıldığından Milli Piyango idaresi badema bu şehirlerdeki bayilerin 10 liradan fazla ikramiye vermelerini menetmiştir. İkramiyeler, buralarda tesis edilen Milli Piyango büroları tarafından ödenecektir.

Bu sene sömestr tatili yok

Senebaşı tatilile Kurban bayramı tatili üstüste geldiği için Maarif Vekâleti bu hususta yeni bir karar vermiştir. Bu karara göre, geçen sene orta tedrisat müesseselerine verilen sekiz günlük sömestr tatili ayrı olarak yapılmıyacaktır. Mektebler ayın 30 undan ikincikânunun 2 sine kadar senebası ikincikânunun 8 inden 13 üne kadar da bayram tatili yapacaklar, bu suretle her iki tatilin mecmuu gene sekiz gün olacaktır.

HEM NALINA HEM MIHINA

Sayım suyum yok!

Amerikanın İngiltereye yardımları muazzam bir şekil alıyor. Ruzvelt'in ortaya attığı «Evinde yangın çıkan komşuya yardım borcumuzdur» prensipi, Conson kanununun çıkardığı güçlükleri, maniaları bertaraf etmektedir. Şimdiden Amerika tezgâhları, İngiltere için beheri 10 bin tonluk 60 şilepi yapmak üzere mukaveleler imzalamışlardır. (Bu münasebetle «Ne demeli, ne dememeli?» serisinden olarak hatırlatmak isterim ki gemilerin «kaburgaları» tezgâha konulmuştur demememeli; gemilerin «omurgaları» tezgâha konulmuştur, demeli.) Amerikalılar, ayrıca 147,000 tonluk 16 vapuru da İngilizlere satmışlardır.

İngiltere, Amerikaya yeniden 12,000 tayyare, 2500 tank, birçok top ve mühimmat siparişi vermek üzeredir. Son zamanlarda, Amerika tayyare fabrikalarının yaptıkları tayyareler, yarıyarıya kardeş payı yapılmamış, 10 tayyareden biri Amerikaya, dokuzu İngiltereye verilmiştir, Ruzvelt'in her türlü harb malzemesi istihsallerinin Amerika ile İngiltere arasında yüzde 50 nispetinde taksimi usulü şimdiden İngiltere lehine yüzde 75 e çıkarılmıştır. Böylece ağustos ayına kadar, İngiltereye yalnız 743 tayyare verebilmiş, o vakittenberi de her ay 500 tayyare vermeğe başlamış olan Amerika, teslimatını sür'atle artıracaktır. Son zamanlarda Amerikanın verdiği tayyareler arasında «P. 40» ve «Bel» işaretli yeni sistem iki tip avcı tayyaresi vardır. Bunların birincisinin sür'ati 575 kilometredir; 6 makinelitüfek taşır. İkincisi de 1 top ve 7 makinelitüfekle mücehhezdir. Bunun sür'ati gizli tutulmakta ise de 600 kilometreden fazla olduğu söyleniyor. Gene en son tip, iki Amerika bombardıman tayyaresi de seri halinde verilmeğe başlanmıştır. Bunların biri «Douglas Boston», öteki «B. 42» dir. Her ikisinin evsafı hakkında hiç malûmat verilmemekte ise de, eski bir tabirle «emsaline faik» olduğu şüphesizdir.

İçlerinde 8 makinelitüfek taşıyan en yeni tip İngiliz uçakları da bulunan son sistem tayyarelerle teçhiz edilmiş olan Mısırdaki İngiliz hava ordusu, taarruzun, ilk 7 gününde, yalnız 10 tayyare zayi ettiği halde, 100 den fazla İtalyan tayyaresi imha etmek suretile Amerikan fabrikalarının yardımından İngilterenin nekadar istifade ettiğini göstermiştir.

Amerika tezgâhları, Büyük Harbde olduğu gibi İngiltere hesabına denizaltı gemilerini takibe memur motörbotlar yapmak sutretile de çok kıymetli bir yardımda bulunacaklardır.

Amerikanın günden güne artan bu açık yardımları karşısında, üçüzlü pakt devletleri, yani Almanya, İtalya ve Japonya ne yapıyorlar? Bu paktı pek gürültülü bir surette imza ve birbirine yardımlarda bulunacaklarını ilân etmiş olan üç devlet, adeta harbe girmiş vaziyette bulunan Amerikaya karşı, hiç bir şey yapmadılar ve yapamıyorlar. Bütün yaptıkları sözden ibarettir. Bu sözlerde de Japonya Hariciye Nazırı pek pes perdeden konuşuyor; Alman Hariciye Nezaretinin sözcüsü ise, resmen «Amerikanın bir taraflı bitaraflığı Almanyanın sabrını tüketmiştir» diyor, Fakat Almanyanın sabrı tükenmekle beraber «lâhavle...» diye başını iki tarafa sallamaktan başka bir şey yapamıyor.

Üçler, aralarında bir ittifak akdetmekle Amerikayı korkutacaklarını sanmışlardı; korkutamadılar, sadece uykusundan uyandırdılar ve kızdırdılar. Bu gidişle Amerika, İngiltereye verdiği tayyarelerle gemilerin içine Amerikalı mürettebat koyup İngiliz cephelerine gönderse dahi, üçlü pakt devletleri, tıpkı çocukların yantıkları gibi «sayım suyum yok!» diyip işin içinden çıkacaklar galiba!

Küçük hikâye

Bir rüya

Yazan: H. Bilgiç

Gece yarısıymış! Dışarda korkunc bir fırtına esiyor, kar buram buram yağıyormuş. Ben, odamda, galiba kitab okuyormuşum.

Odamın kapısı, bir itişte, ardına kadar açıldı ve içeriye _ rüya bu ya - insanla araba arası. iki garib mahlûk girdi. Yerlere kadar eğilerek selâm verdiler, karşımda, elpençe divan durdular,

Korktum desem yalan olur; korkmadım. Çünkü ikisini de tanıyordum. Daha doğrusu, bana yabancı gelmiyorlardı. Ama, kim veya, ne olduklarımı bir türlü çıkaramıyordum. Ağızları, burunları, kaşları, saçları insana benziyordu. Fakat, el yerine, ikisinde de birer otomobil direksiyonu, kulak yerine birer çamurluk vardı. Ayakları tekerlek, başları radyatör,, gözleri fenerdi. Rüyalık bir çift acibe. Ama, dedim ya, ikisini de tanıyordum, hem her halde pek yakından.

Misafir karşısına pijama ile çıkmak, hele rüyada, pek fena oluyor. Utandım; derlenip toplandım, selâmlarına mukabele ettim, yer gösterdim. Oturmadılar; birer selâm daha verip, teklifime nazik ve mütevazı bir karşılıkta bulunduktan sonra, gene elpençe divan durdular.

— Sizleri tanıyacağım gibi ama, dedim, bir türlü çıkaramadım. Kimsiniz?

Otomobil klâksonuna benzeyen, hırıltı ile zırıltı arası bir sesle, ikisi birden cevab verdi. Garib şey, ikisi birden konuştuğu halde, sesleri biribirine o kadar uyuyordu ki, bir tek kişi konuşuyormuş gibi. Ne dediklerini, teker teker anlayordum.

— Tabiî tanırsınız, dediler, her sabah, gözünüzü açar açmaz, karşınızda bizi görüyorsunuz.

Birdenbire anlıyamamıştım; izah ettiler:

— Biz, her sabah, evinizin karşısında müşteri bekleyen, birimiz lüks, öbürümüz fıkaraya mahsus cenaze otomobilleri değil miyiz, a efendim?

— Haaaa! Anladım... E, safa geldiniz!., Bir emriniz mi var?..

— Estağfurullah! dediler. Haddimiz mi, efendim! Bir istirhama geldik!

— Rica ederim, dedim, buyurun, anlatın, sizi dinliyorum.

Odanın içini dolduran ve uğultusu, sonra, saatlerce kulaklarımdan gitmiyen klâkson seslerile, derdlerini anlatmağa başladılar.

— Biz, demin de arzettiğimiz gibi, sizin pencerenin tam karşısında, Allahın sabahı nöbet bekleyen cenaze otobilleriyiz. Birimizin lüksü, ötekini sönük bıraktığı için, nöbette ayrı ayrı durmak âdetimizdir ama, derdimiz müşterek olduğu için, bu akşam, ziyaretinize birlikte gelmek mecburiyeti hasıl oldu. Neyse, mesle orada değil, derdimiz büyük efendim, çok büyük! Bugüne bugün, şu koskoca şehrin iki emekdarı sayılırız, Bayım. Halbuki, inanmazsınız. Gün olur, soluk almağa vakit bulamaz, barınacak bir dam altından mahrumuz. sabahtan akşama kadar, koca İstanbulu çarkederiz, Edirnekapı demezler, Merkezefendi demezler, Eyüpsultan, Asrî mezarlık demezler, bizi oradan oraya koştururlar. Otomobil vrdır, kısmet bu, taksiye düşmüştür.Buram buram kuyruk yağı kokan kasab çırağından, sağını solunu şaşırmış sarhoşa varıncaya kadar, içine binmiyen,kokutup kirletmiyen kalmaz. Gene otomobil vardır, talihine «hususî» damgasile yaratılmıştır; seyyar tuvalet salonu gibi, içinde dünya güzelleri, kurula kurula gezer. Eh, bizim kısmetimize de, ahret yolcularını taşımak düşmüş. İnsan hali, şey, otomobil hali bu, ne yapalım! Düşmez kalkmaz bir Allah. Dirileri taşıyamıyorsak kabahat bizde mi? Hem, bizim mesleğimiz, meslek te değil, âdeta fedakârlık, insanî bir vazife. Cenaze taşımak, bizden başka hangi otomobilin haddine düşmüş, sorarız size! İşte, bizim fenamıza giden cihet, bu fedakârlığımızın bilinmemesi. Anlatalım da bakın, insanlar, bize karşı nasıl nankörce hareket ediyorlar.

Biz, sinema, tiyatro, bar, plâj gibi eğlence ve lüks yerlerinde, koltuklarını kabarta kabarta gezen meslekdaşlarımızdan hiçbirinin, semtine bile uğramadığı kasvetli yerlerde ömür tüketiriz. Gözümüz, hep yas, matem, göz yaşı görür. Sabahtan akşama kadar koşar, geceleri vaktimizi uyku ile geçiririz. Ertesi gün gene sabah karanlığı, dolab beygiri gibi iş başına! Her sabah, mekânımız, malûmu âliniz, sizin evin tam karşısına isabet eden, belediye duvarının köşesidir. Sanki düğün alayına gidiyormuş gibi, nefesnefese oraya gelir, dönemeçte dururuz. Şoförümüz, elinde bir kâğıd, oradan oraya dolaşır. Galiba, o günkü müşterilerimizin ahret pasaportunu vize ettirir. Biz zavallılar, oracıkta, o duvar dibinde, boynumuz bükük, kâh güneşte kavrularak, kâh yağmurda ıslanarak, kâh buram buram yağan karın, kamçı gibi esen karayelin altında kakırdayarak, bekler dururuz.

Haydi, her mesleğin böyle üzüntülü, cefalı tarafları vardır, diyelim ve bu halimize katlanalım. Fakat, oracıkta, boynu bükük, o günkü nafakamızı çıkarmak için taşıyacak müşteri beklerken, insanlardan, yani müstakbel müşterilerimizden gördüğümüz hakaretlere ne demeli?

Durup pinekliediğimiz duvar dibi, boyluboyunca, biz diyelim sekiz, siz diyin on apartımana karşıdır. Bu apartımanlarda oturan insanlar, sabahleyin gözlerini açıp ta, uyku sersemi, bizi görür görmez, yılan görmüş gibi suratlarını buruşturup başlarını öte tarafa çevirmiyorlar mı, işte bu pek gücümüze gidiyor. İnsanlara, en son ihtiram vazifesini, hem de onları sırtımıza alıp taşımak suretile yapan bizlerin, şehir halkına çirkin görünecek nemiz var? Boyamız, matem alâmeti olacak kadar siyah ve parlak mı değil? Yaldızlarımız mı dökük? Manzaramızın heyeti umumiyesi, ahreti ve ölümü kâfi derecede hatırlatmıyor mu? Sorarız size, nemiz eksik? Sonra, bizim, doktorlardan, imamlardan kalır neremiz var ki, onların ilmine, fazlına hürmet ediliyor da, bize en hakir muameleler reva görülüyor? Onlar, insanları, ahret seyahatine hazırlar, biz taşırız. Fakat, gelin de bunu, belediye karşısındaki apartımanlarda oturanlara ve o caddeden geçenlere anlatın. Ne de kalabalık yer, Allahım; bizi orada gördükçe, nasıl da her kafadan başka ses çıkıyor ve biz utancımızdan yerin dibine nasıl geçiyoruz! Kaç defa, su kulaklarımızla işittik. Bizim, her sabah gelip orada durmamız, sinirli kadınları hasta ediyor, sağlamları sinirli yapıyormuş. Yok, gebe kadınlar korkarmış ta, Allah vermesin, kaza çıkarmış! Yok, en sağlam sinirli erkekler bile bizim kara, kasvetli suratlarımızı, Tanrının sabahı karşılarında göre göre âsab bozukluğuna uğrayorlarmış! Sabah karanlığı, herkese, bu ahret ve ölüm manzarasını seyrettirmenin ne manası varmış! Belediye, bize, gündüzleri beklemek için, oracıkta bir ufacık garaj yapamaz mıymış? Daha neler de, neler!

İnsanlara nasıl canla, başla hizmet ettiğimize bir misal ister misiniz? O duvara karşı, biraz uzakça bir evde, bir hasta vardı, Adamcağız ağırceydı. Orada nöbet beklediğimiz günlerin içinde öyle zamanlar oldu ki, iş saatimiz geldiği halde, belki o zavallı hastayı da alır, götürürüz diye, dakikalarca bilhassa bekledik, yerimizden ayrılmadık. Hasta, pencerenin önünde yatıyor, başını çevirdikçe bizi görüyor, tabiî içi açılıyor, teselli buluyordu. Bu nankör insanlara daha ne yapalım, nasıl hizmet edelim?

Asıl fenamıza giden cihet, o civar apartıman halkından gördüğümüz istiskalden ziyade, yoldan gelip geçen yabancıların ukalâlığı. Bunların içinde öyleleri var ki, her sabah yanımızdan geçerken ağız dolusu küfür eder «Bu cenabetler gene burada mı?» iltifatını savurur. Kimisi bizi görünce başını çevirir, kimi yolunu değiştirir, kimi de, yanındakine dönüp: «Bugün gene işimiz aksi gideceek!» der.

Bıktık artık bu istiskalden! Yersiz, yurdsuz serseriler, dilenciler gibi sokak köşelrinde pinekleyip her sabah, bütün bir şehir halkının türlü hakaretine maruz kalmak kolay şey mi?

İşte, derdlerimiz bu. İstirhamımız da, bizi bu yersizlikten ve ahalinin bu hakaretinden kurtarmanın bir çaresini bulmak kimin elindeyse, şu acıklı halimizi o kimseye delâlet etmeniz. Ağzımız var, dilimiz yok! Felâketimizi anlatmaktan âciziz. Haddimiz olmıyarak, bu lûtfunuza, elbette bir gün olur mukabele eder, şükran borcumuzu ödemek için sizi sırtımıza bindirip...

«İstememl...» diye haykırarak uyandım. Tüylerim diken diken olmuştu. Etrafıma bakındım; odamda, ne otomobil vardı, ne misafir. Biraz hava almak için pencereyi açmak istedim. Perdeyi kaldırdım. Sabah olmuştu, Meğer, oturduğum yerde uyuyakalmış, sabahlamışım.

Dışarıya baktım. Karşıki duvarın dibinde, her sabahki gibi, bir cenaze arabası nöbet bekliyor, yanından gelip geçenlerin, evlerinin pencerelerinden bakanların öfkeli, istihfaflı ve hakaretli nazarlarını görmemek için, fenerlerini yere eğmiş, süklüm püklüm duruyordu

SON HABERLER

Siyasî İcmal

Japonya Amerikaya karşı harbe girer mi?

Amerika Birleşik Cumhuriyetlerinin, bugünkü Avrupa harbini İngiltereye kazandırmak için silâh yardımını azamî dereceye vardırmak üzere bulunduğu bir devredeyiz. Bu vaziyetin İngiltereye büyük bir tefevvuk temin edeceğini ve İngilterenin bu tefevvuk sayesinde harbi kazanacağını kestiren mihver devletleri İngiltereyi bu yardımdan mahrum etmek için çare aramakla meşgul oluyorlar. Çareyi bulmak işten değil. Çünkü Amerikanın bütün dikkatini kendi müdafaasına hasretmek, Amerika ile Japonyayı birbirile tutuşturmak bu maksada hizmet eder. Fakat, bu çareyi tahakkuk ettirmek ve bu iki devleti birbirlerile dövüşmeğe sevketmek, çareyi bulmak kadar kolay değildir.

Mihver siyasetinin bugünlerde en çok meşgul olduğu ve en büyük ehemmiyeti verdiği mesele de budur. Bu yüzden Japonyanın harbe girmesi ihtimali, günün en belli başlı mevzuları arasında yer almış bulunuyor.

Alman Hariciyesinin sözcülerinden birinin Amerikayı muharib saymak sırasının hulûl etmekte olduğunu ve üçler arasındaki tesanüdün bütün kuvvetile devam etmekte bulunduğunu söylemesi ise, meselenin dünya matbuatı tarafından en ileri safa alınmasına sebeb olmuştur.

Amerika siyaseti:

Amerikadan akseden mütalealara göre, mihverin Amerikayı ürkütmek için oynadığı bu rol, Amerikanın siyaseti üzerinde zerre kadar tesir etmiyecektir. Bütün Amerika halkının ittifakla tasvib ettiği siyaset iki temele istinad etmektedir. Bunların birincisi Amerikanın müdafaasını azamî derecede sağlamlaştırmak, ikincisi harbe girmemek şartile İngiltereye her yardımı yapmaktır. Amerikanın Atlas Okyanusundaki müdafaasının icablarından olduğuna göre Amerika siyasetini bir tek esasa irca ve «müdafaa» kelimesile hulâsa etmek de mümkündür. Almanyanın, Japonyayı Amerikaya karşı kışkırtması da Amerika halkı tarafından tutulan bu siyasetin en dürüst siyaset olduğunu ispat etmekte ve Amerikanın ancak bu siyaseti hızlandırma sayesinde selâmet bulacağını göstermektedir. Onun için Amerika sağa sola bakmıyarak ve mihverin tehdidlerine de kulak asmıyarak tuttuğu yolda yürüyecektir.

Amerikadan akseden bu mütalealar, mihver tarafından savrulan tehdidin orada hic bir tesir yapmadığını tebarüz ettirdiğine göre Amerikanın İngiltereye yaptığı ve yapacağı yardımın devam edeceğine hükmetmek ve mihverin bu yandan korktuğuna uğramak vaziyetinde olduğunu kabul etmek icab eder.

Bu böyle olduğuna göre acaba Japonya, mihverin bu tehdid siyasetine âlet olarak harbe karışmak ister mi?

Bin kere düşünmek siyaseti:

Japonya Hariciye Nazırının birkaç gün önce söylediği bir nutukta Amerikanın harbe karışmadan evvel bir değil, bin kere düşünmesi icab ettiğini söylemiş olduğuna bakılırsa Japonyanın da, mihver tesanüdü hesabına da olsa, böyle bir harekete teşebbüs etmeden önce bir değil, beş on bin kere düşüneceğini gösterir! Amerika, harbe karışmak niyetinde olmadığını mütemadiyen anlattığına nazaran da Japonyanın bin kere değil, biraz düşünmesi, onu ancak Avrupa harbi haricinde bırakır.

Japonya esas itibarile kâfi derecede harble meşgul olduğu ve müzmin bir büyük harbin içinden çıkmanın çarelerini, yeni harbe girmeğe üstün tuttuğu için mihverin Japonyayı kolay kolay harbe sürükleyemiyeceğine hükmedebiliriz.

O halde Amerikanın bugünkü siyasetinde devam ve sebat etmesi'n Japonyayı ona karşı harb ilânına sevketmesi, pek de beklenmez. Bu yüzden birçok mehafil, Almanyanın, Amerikaya karşı tehdidini bir blöften ibaret saymakta ve bu blöfün de vaziyet üzerinde hiç bir tesir yapmadığını söylemektedir.

Demek ki Avrupa yarbimin bir cihan harbi mahiyeti almak istikametini tuttuğunu iddiaya henüz yer yoktur.

Ömer Rıza DOĞRUL

İngiltere, Fransaya vitamin gönderilmesine müsaade etti

Nevyork 22 (a.a.) — Fransaya yardım için kurulan Amerikan cemiyetinden bildirildiğine göre, İngiltere hükûmeti 3000 kapsül «B» vitamini ile 10,000 kapsül «D» vitamininin Fransaya nakline müsaade etmiştir. Kapsüller bu gün tayyare ile gönderilecektir.

Ankarada Namık Kemal ihtifali çok heyecanlı oldu

Ankara 22 (a.a.) — Büyük Türk vatanperver ve şairi Namık Kemalin yüzüncü yıldönümü münasebetile bu akşam Ankara Halkevinde bir ihtifal yapılmıştır. Merasim, Maarif Müsteşarı İhsan Sungu tarafından Kemalin hayatına, eserlerine ve mücadelelerine tahsis edilmiş çok parlak bir musahabe ile başlamış ve hatib bir buçuk saat kadar süren sözleri esnasında bütün dinleyiciler tarafından bir çok defalar dakikalarca süren alkışlarla karşılanmıştır. İhsan Sungu bu etüdü ile Namık Kemali memleketimizde en iyi tanıyan ve en canlı bir surette tanıtan bir âlim olduğunu göstermiş, bazan şiirler inşad ederek, bazan mektublar okuyarak, bazan da hatıralar nakledererek musahabesi esnasında dinleyicilerinin alâkasını bir dakika bile heyecandan düşürmemiştir.

Bundan sonra büyük edibin torunu Numan Menemencioğlu, merhumun Mersiyesini, Vaveylâsını, ve bir iki gazelini o vakitki ağızla okumuş, hazırun tarafından şiddetle alkışlanmıştır.

Behçet Kemal Çağların Namık Kemale tahsis ettiği şiir, şairin çok heyecanlı ve canlı bir inşad kuvvetile bütün sahneyi dakikalarca çınlatmış ve herkes tarafından çılgınca alkışlanmıştır.

Bundan sonra Kemalin şiirleri birçok amatörler tarafından ayrı ayrı okunduktan sonra sıra «Vatan Yahud Silistire» piyesinin son perdesine gelmiştir.

Piyesin dekorsuz ve şehir elbiselerile oynanması mukarrer olduğu için Kemalin Abdülâziz devrinde bütün İstanbulu âdeta ihtilâle sevketmiş olan bu çok meşhur sonuncu perdesi Üniversiteli ve Halkevli gencler tarafından büyük bir iktidar ve temiz bir «diksiyon» la halka arzedilmiş, ve gene bütün dinleyicilerin bitmek tükenmek bilmiyen alkışlarını toplamıştır.

Namık Kemalin doğduğu evde

Tekirdağ 22 (a.a.) — Dün Tekirdağ halkı büyük hemşerileri vatanperver şair Namık Kemalin doğumunun yüzüncü yıldönümü münasebetile yurdun her yerinde olduğu gibi büyük bir tören yapmışlardır. Namık Kemalin doğduğu evin önündeki abide etrafında yapılan ve vilâyet erkânile bütün hemşerilerinin iştirak eyledikleri bu merasime İstiklâl marşile başlanmış ve eşsiz vatanseverin hayatı ve eserleri hakkında bir hitabe irad edilmiştir. Bu hitabeyi Büyük Şairin mektebliler tarafından okunan milli şiirleri takib etmiştir.

"Ne bahasına olursa olsun, Fin istiklâli",

Yeni, Cümhur Reisi her şeyden evvel ordunun takviye edileceğini söyledi

Finlandiyanın yeni Cumhur Reisi M. Ryti

Helsinki 22 (a.a.) — D. N. B.:

Yeni Finlândiya Reisicumhuru Ryti, dün öğleden sonra parlementoda yemin etmiştir.

Parlementonun bu hususî celsesini açan reis, evvelâ müteveffa Reisicumhur Kallionun hatırasını tebcil etmiştir. Ryti, Reisicumhur sıfatile and içmiş ve bir nutuk söylemiş ve demiştir ki:

«— Fin milletinin, her ne pahasına olursa olsun, kendi mukadderatı hakkında kendisinin karar vermesi hakkını muhafaza etmesi ve memleketin hürriyetinin siyanet olunması lâzımdır. Bunun için de Fin ordusunun teşkilâtı, memleketin istiklâlini daha iyi müdafaa edebilmesi için, bugünkü şeraite intibak ettirilmelidir.

Fin milleti bilhassa, Sovyetler Birliği ile dostane iyi komşuluk münasebetleri vücude getirmek ve bu münasebetleri, muahedeler ahkâmı ve karşılıklı hukuka hürmet esası üzerinden inkişaf ettirmek arzusundadır. Fin milleti, ayni zamanda, kendisi ile tarihi, ekonomik ve kültürel temasları bulunan Almanya ile dostane münasebetlerini takviye etmek ve daha ziyade derinleştirmek istemektedir.»

İngiliz Kralı Noelde nutuk söyliyecek

Londra 22 (a.a.) — Noel yortusu münasebetile çarşamba günü saat 15 te Kralın radyoda millete ve İmparatorluğa hitabede bulunacağı resmen bildirilmektedir.

El sanayii

İktısad Vekâleti halka 3000 tezgâh dağıtıyor

Ankara 22 (Telefonla) — El sanayiinin teşvik ve inkişafı için tedbirler almakta olan İktısad Vekâletince, halka 3 bin tezgâhın tevzii kararlaştırılmıştı. Tevziata dair listeler hazırlanmaktadır. Vekâlet bundan başka 3000 iplik çıkrığı da yaptıracaktır.

İtalyada idam edilen casuslar

İdam edilen ve mahkûm olanlar arasında donanma mensubları da var

Roma 22 (a.a.) — Stefani: Ecnebi bir devlet hesabına çalışan bir askeri istihbarat şebekesinin devlet koruma mahkemesi huzurunda cereyan eden muhakemesi dün akşam neticelenmiştir.

Sahte komisyoncu Cocozza Aurellio ile harb donanması mensublarından bir bölük emini Ghezzi idama mahkûm edilmişlerdir. Gene harb donanması mensublarından bir bölük emini muavini ve inşaatı bahriye tezgâhlarında çalışan bir amele ile karısı müebbed hidematı şakkaye mahkûm olmuşlardır.

Aslen Avusturyalı olan bir kadınla diğer bir maznun 3 seneye, diğer bazı maznunlarsa 27 sene hidematı şakkaye mahkûm edilmişlerdir.

Diğer 16 maznun da 10 seneye kadar tehalüf eden hapis cezalarile cezalandırılmışlardır.

Üç maznun, haklarında kâfi derecede kuvvetli deliller bulunamadığı için beraet etmiştir.

Ölüme mahkûm iki kişi bu sebah kurşuna dizilmişlerdir.

Yugoslavya - Almanya arasında baytarî mukavele

Belgrad 22 (a.a.) — Avala ajansı bildiriyor:

Alman ve Yugoslav ticaret heyetleri arasında cereyan eden müzakereler evvelki gün sona ermiş ve dün Hariciye Nezaretinde muhtelif mukaveleler imzalanmıştır.

İmzalanan mukaveleler Alman - Yugoslav hududu üzerinde yapılacak nakliyata ve bu nakliyatla alâkadar baytarî tedbirlere ve kaçakçılığın menine müteallik bulunmaktadır.

ASKERÎ BAHİSLER

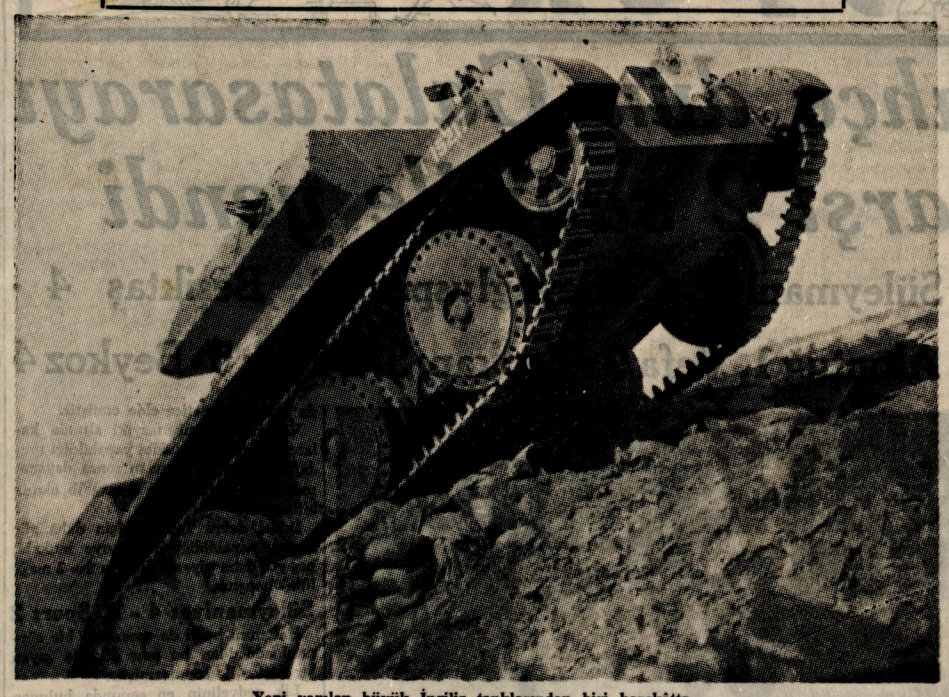

Yeni yapılan büyük İngiliz tanklarından biri harekâtta...

İngiliz taarruzunun kıymeti

Libya taarruzunun en mühim gayesi İtalyan ordusunu imha etmektir

Yazan: **M. S.**

İtalyan ordusu 13 eylûl 940 sabahı Bingazi hududundan harekete geçmiş (Sollum) u zaptettikten 3 gün sonra 16 eylûl 940 da da 117 kilometre doğuda (Sidi Barrani) yi ele geçirmeye muvaffak olmuştu.

Bu anî ilerleyiş gerek tabiye ve gerek sevki ve idare bakımından boşa gitmiş bir darbe telâkki edilebilirdi.

Çünkü bu iki mevkideki zayıf İngiliz kuvvetleri, baskına uğramıyarak, esir ve malzeme bırakmıyarak vaktinde çekilmiş bulunuyorlardı. Kuyuları tahrib etmişler, hattâ dinamitle yıkmışlar, telgraf hatlarını, elektrik tesislerini bozmuşlar, hulâsa işe yarayacak hiç bir şey bırakmamışlardı. Habeşistan ve İspanya harbinde tecrübe görmüş karagömlekli bir tümen ve motosikletli (Bersağliyari) birlikleri ve yerli Trablus kuvvetlerile üç koldan ve 100 kilometrelik bir cepheden yapılan İtalyan taarruzu ne Sidi Barrani'yi ve ne de (Sollum) u çevirip bastıramamış ve muhafızlarını esir ve oradaki malzemeleri iğtinam etmeye muvaffak olamamıştı.

Sevk ve idare bakımından bu iki mevkiin ele geçirilmesinden İtalyan ordusu istifade etmemiş, aylarca oralarda kalmış ve bütün dünyanın tasavvur ve tahmin ettiği büyük taarruza geçememişti. Halbuki o zaman İtalyan ordusu ve hava kuvvetleri İngiliz kara ve hava kuvvetlerinden en az iki misli kuvvetli bulunuyordu.

Harekâtın cereyan ettiği bu mıntakanın coğrafi ve topoğrafik vaziyeti ve her iki tarafın donanma ve hava kuvvetleri bakımından kuvvetli bulunmaları sebebile siklet merkezini ve ana ikmal merkezlerini sahil mıntakasında bulundurmak ve sahil mihver olmak üzere dahildeki çölü manevre sahası olarak kullanmak imkânı ve düzumu bu mıntakaya mahsus bir hareket tarzı olarak görünüyordu.

Hayat ve ikmal kolaylıkları deniz kıyılarına inhisar etmiş, hinterlandi çöl olan bu gibi mıntakalarda nispeten büyükcek ordularla hareket yapmak teşebbüsü hava tefevvuku sayesinde mümkün olabilecek bir hale gelmiş bulunuyordu.

Nitekim Sidi Barrani'ye yapılan İtalyan taarruzu esnasında İngiliz donanması müdahale etmemişti. Halbuki İtalyanların faal ve cesur hareket etseydi tesirini oldukça ağır olarak hissettirebilecek bir donanmaları olduğu gibi sahilin mühim noktalarına yerleştirebilecekleri uzun menzilli topları da yok değildi.

Tayyarelerin bu günkü tekemmüle henüz erişmemiş oldukları devirlerde o devrin tabirile deniz hakimiyeti olmadan sahil mıntakalarından hareket etmek çok tehlikeli olacağından kabul edilemezdi.

İşte bu sebebledir ki Umumî Harbde Süveyş kanalına doğru Tih çölünden yürüyen Türk ordusu (Elariş) den (Elkantara) ya giden sahil mıntakasını, vahaları ve kuyularile harekâta elverişli ve bilhassa develerle su taşımak külfetini pek ziyade azaltması gibi büyük faydalarına rağmen takib etmemiş, bu istikametten yalnız pek az kuvvetle bir müfrezeyi yancı olarak sevketmişti. Asıl kuvveti teşkil eden 25 inci tümenimiz ve bunu müteakıb gelen 10 uncu İzmir tümenimizin iki alayı tam çölün ortasından ve kuyusuz mıntakadan (Eben) ve (Hibra) lar istikametinde yürümek mecburiyetinde kalmıştı.

İngiliz ordusunun son taarruzuna gelince bu her bakımdan tam manasile bir baskın olmuş ve baskının bütün tesirlerini geniş mikyasta göstermiştir.

Yunan - İtalyan harbinin başlamasile İngiliz hava kuvvetlerinin ve yer teşkilâtının bir kısmının Yunanistan ve adalarına intikal ettiği şu sıralarda İngiliz ortaşark ordusunun bütün kuvvetile kat'î neticeli bir taarruza geçmesi ve geçebilmesi hiç beklenmiyen bir hareket idi. İngiliz ordusu büyük kısmile (Mersa Matruh) ve cenubundaki mıntakada ve bir motörlü kuvvetile de (Sidi Barrani) hizasında ve cenubda ve çöl içinde bulunan (Siva) vahasında bulunuyordu. İtalyan ordusunun bulunduğu mevzilerde arada oldukça geniş bir çöl sahası vardı. Bu saha sahilden itibaren yükselen ve bazı yerlerinde kum tepeleri ve yarıklarla ârızalanan bir plato mahiyetindeydi. İngiliz Ortasark ordusu 10 birincikânun 940 da büyük taarruza geçmezden evvel iki ordu arasındaki bu sahada sık sık motörlü kesif kollarile arazivi karış karış dolaşarak ve bazan da İtalyan müdafaa sisteminin arkasına kadar sarkarak mükemmel ve teferruatlı bir keşif yapmıştır. Ajans haberlerinde vakit vakit behsedilen bu kesif kolları harekâtı ile mudasemelerinin sebebleri işte budur.

Bu keşif harekâtından sonra düşmana hissettirmeden topçu kuvvetlerile takviye edilen daha büyük motörlü birliklerle cepheye kadar sokulmak ve baskın tarzında cebrî keşif kolları yapmak suretile de yapılacak büyük taarruzun ne suretle ve hangi istikamet - lerden tertib edilmesi lâzım geleceğini arazide bilfiil tecrübe ve tespit etmiştir.

Filhakika çöl muharebelerinde bu tarzda geniş mikyasta ve teferruatlı keşifler her yerden ziyade lâzımdır ve zaruridir.

Aksi takdirde hiç ümid edilmiyen manialarla karşılaşmak ve yanlışlıklara uğramak yüzünden mühim bir taarruz hareketinin daha başlangıçta iken akamete uğraması muhakkaktır.

Türk ordusunun Süveyş kanalına karşı yaptığı taarruzda kanala giden istikametler ve kanal üzerinde geçilmeye müsaid yerler keşfedilmiş ve her şey dikkatle hazırlanmış olmasına rağmen köprü tombazlarını idare eden bir Alman subayının gece yolunu şaşırarak gecikmesi yüzünden aylardanberi emekler ve ihtimamlarla hazırlanan bu seferin tespit edilen son netice anı, yani hücum saatinde yapılamamış, şafak sökmeye yaklaşıncaya kadar geçikmiş, böylelikle baskın tesiri kaybolmuş ve ilk muvaffakiyetsizlik buradan başlamıştır.

Şimdi (Bardia) mıntakasında cereyan eden şiddetli muharebelerin hedefi, gene (Sidi Barrani) de olduğu gibi cephede yapılan muharebeler esnasında daha cenubdan bir gedik açmak suretile Bardia gerilerine sarkarak İtalyan ordusunun ricatine meydan vermeden imha etmek olacaktır.. İtalyan ordusu tutunmağa muvaffak olursa ve yahud Bingazi'ye kadar çekilebilirse kazanılan zaferin mihver - İngiliz harbinin umumî çerçevesi ve seyri üzerinde yapabileceği büyük tesirin kıymeti azalabilir.

Çünkü bu taarruzun en mühim gayesi İtalyan ordusunun imhasile İngiliz Ortaşark ordusunun serbest kalması olacaktır. 941 senesinin doğurması muhtemel büyük hâdiseleri karşısında İngiliz Ortaşark ordusunun ve hava kuvvetlerinin serbest kalmasının izah edilmeye ihtiyacı olmayacak derecede büyük kıymette olduğu âşikârdır.

M. S.

Macar Hariciye Nazırı Kont Caky ağır hasta

Budapeşte 22 (a.a.) — Macar ajansı bildiriyor:

Gripten hastalanan Hariciye Nazırı Kont Csaky, Budapeştede bir kliniğe kaldırılmıştır. Burada yapılan tıbbi muayenesinde Kont Csaky'nin hastalığının ciddi bir mahiyet göstermekte olduğu müşahede edilmiştir. Filhakika gripten başka, böbrek hastalığı da mevcuddur. Hariciye Nazırının iyileşmesi pek muhtemel olarak uzun zamana ihtiyac gösterecektir.

Kont, Hariciye işlerini bıraktı

Budapeşte 22 (a.a.) — D. N. B.: Macar Hariciye Nazırı Kont Csaky hastalığı dolayısile mezuniyet istemiş ve bu arzusu Naib tarafından kabul edilmiştir.

Hariciye Nezareti işlerini Kont Csaky iyileşinciye kadar, Başvekil tedvir edecektir.

Rumen Başvekili sefirimizle görüştü

Bükreş 22 (a.a.) — Rador ajansı bildiriyor:

Başvekil General Antonesko dün saat 15 te Türkiye büyük elçisi Suphi Tanrıöveri kabul etmiştir. Mülâkatta İktısad Nazırı da bulunmuştur.

Macaristanda Nazi partisi mensubları mahkûm oldu

Budapeşte 22 (a.a.) — D. N. B.: Oklu haç partisine mensub meb'uslardan Wirth ile 23 şeriki aleyhine açılan muhakeme neticelenmiş ve Wirth, dört buçuk sene hapse ve iki sene hiç bir hizmette kullanılmamağa mahkûm edilmiştir. Suçlulardan on üçüne iki seneye kadar hapis ve on seneye kadar hizmette kullanmamak cezaları verilmiş, diğer suçlular beraet etmiştir.

Cezaların verilmesine sebeb, ihtilâle teşvik ve infilâk maddeleri bulundurmaktır.

Hadiseler Arasında FELEK

Bir öküzün geceliği

Hâdiselerin tuhaflığı mizah muharrirlerine, nüktedanlara ve komiklere iş bırakmaz oldu.

Et faslını mütalea ederken öyle tuhaflıklara vukuf peyda ettik ki; yalnız bunları size nakletmekle bir hayli neşeleneceğinizden emin bulunmaktayım.

Bir dostum var. Et, kasab, salhane meselelerile ötedenberi meşguldür. Adeta bir musiki meraklısı gibi bu bahislerin lâkırdısını etmekten zevk alır. Anlatır, dinletir ve hesablar yapar.

Bir iki günlük keyifsizliğimi duymuş, ziyaretime gelmişti.

Zaten meramı lâfı hep üstüne getirmek istediği et bahsi olduğunu bildiğim için ona zahmet vermeden ben açtım.

— Et pahalılığına ne dersin?

O anlattı:

— Kardeşim! Bana sorarsan pek muhterem ve sayın zevattan teşkil edilmiş olsa bile et fiatlarının komisyonlarda düzeleceğine kail değilim.

— Neden?

— Çünkü azizim; et, borsası olan bir maddedir. Fiatının yükseliş ve alçalışında yalnız arz ve taleb kanunu tesir eder. Komisyon kararı buna ne yapsın?

— Sen de kökünden kesip attın!

— Hayır! O demek değil. Etin İstanbul mezbahasına girmeden, girince ve çıktıktan sonra çektiği mihnetlerle meşgul olmalı diyorum.

— Sen bu bahisteki fikrini bana açıkça anlatsana!

— Bir kere şunu bil ki; halk ne derece kasablara içerilerse ben onlardan dört misli fazla kızarım. Ama bu pahalılık bahsinde değil. Çünkü eti pahalılaştıran kasablar olduğuna kani değilim.

— Âlemin bildiği şeye karşı geliyorsun!

— Hah! İste âlemin bilmiyorum sanıp da bilmediği şeyleri sana anlatacağım.

— Söyle bakalım.

— Bir kere İstanbulun et piyasasına İstanbul haricinden hayvan getirenler hâkimdir. İstanbul kasabları değil. Her gün komisyoncular telle Anadoluya fiat bildirirler. Tüccar beğenirse gönderir, beğenmezse göndermez. Göndermeyince de hayvan azalır, fiat yükselir. Fiat yükselince komisyoncular hemen tüccara haber verirler. O zaman celebler İstanbula hayvan sevkederler ve fiatlar bir derece düser. İste et fiatlarının hep bir presede gitmeyip dalgalanmasına sebeb budur.

— Buna çare?

— İki çaresi var. Birisi halkı sığır eti yemeye alıştırıp koyunu lüks yapmak; ikincisi sığır ve koyundan mürekkeb bir muvazene sermayesi teşkil ederek elde tutmak. İcabında yani et yükselirken piyasaya sevkederek fiatları kırmak. Tabii bu fikrimi celebler beğenmiyecekler ve tatbik kabiliyeti olmadığını söyleyeceklerdir. Sen aldırma! Celelim mezbaha icerisine! Bir öküzün boğazlanması için kaç kuruş alındığını biliyor musun?

— Hayır!

— On lira, azizim; on kâğıd. Ayol, sırasına göre altmış kuruş için bir adam öldürüldüğünü görüp müteessir oluyorsunuz. Ya bir öküzün boğazlanması on liraya olduğunu bilmiş olsanız saçınızı başınızı yolacaksınız! Unutma bunu, bir öküz on liraya kesiliyor.

— Bak bunu bilmiyordum.

— Canım, siz neyi doğru dürüst bilirsiniz ki bunu bileceksiniz? Şimdi sıra geliyor salhaneden sonrasına. Bir kere barsak ve deri para etmez oldu. Çünkü bu malları satın alan yalnız biber ticarethane var. Harice çıkarılamıyor iddiasile fiatları düşürülen bu maddelerin kasablar paralarını da tahsil edememeklerinden müştekidirler. Tetkik edilse gerektir. Sonra efendicağızıma söyleyim: Deri ve barsak bedellerini ve veresiye verdikleri malların parasını tahsil eden kasablar veresiye mal alıyor, tabii kiloda bir iki kuruş fazla veriyorlar. Bunun da fiata tesir edeceği tabiidir. Lâkin en tuhafı şudur: Meselâ, ben bu gün on sığır kestirdim. Sığırlar dört parçaya ayrılıp satılır. On sığır eder kırk parça. Bu kırk parçadan otuzunu perakendeci kasablara sattım. Elimde kalan on parçayı ertesi günü satmak üzere buzhaneye koyarım. Buzhane bir gece için bir çeyrek öküzden 70 kuruş alır. Yani bir bütün öküz için 280 kuruş. E kardeş; vatandaşlar Sirkecide sıcak bir odada elli kurusa yatarken, Beyoğlunun her hangi otelinde iki buçuk liraya geceleyen buzlu bir odada bir öküzün 280 kuruşa gecelemesi reva mıdır.

— Aman bu fevkalâde bir şey!

— Elbette! İş öküz hikâyesine geldi mi fevkalâde bulursun. İste sana et pahalılığı hakkında kısa bir «etüd».

— Anladık! Ya kasabların hic suçu

(Lûthen sahifeyi çeviriniz)

«CUMHURİYET» İN EDEBÎ ROMANI : 9

Kızıl Vazo

Yazan: Peride Celâl

Odama çekildikten sonra geç vakte kadar bir aşağı bir yukarı dolaştım ve aynı şeyi düşündüm:

Bu adamlar kimlerdi? Bizden ne istiyorlardı? Hem de peşimize ısrarla düşerek... Hayır, babamın hiç kimseye fenalık etmesine imkân yoktur. Öyle melek ahlâklı, merd bir insan birine zarar versin, fenalık etsin, nasıl mümkün olur! Peki bu adamların meramı nedir? Bu adamlar diyorum. Çünkü bana öyle geliyor ki bunlar bir kişi değil, birkaç kişidirler.

Birdenbire odanın ortasında durdum. Gayriihtiyarî yumruklarım sıkıldı. Ah, onları tanıyabilsem? Meçhul insanlarla mücadele... İşte bu güç. Acaba ninemin hakkı yok mu? Bu iste bana bir yardımcı lâzım değil mi?

Soyundum, geceliğimi giydim. Sedef kabzalı küçük bir Browning'im var. Yatmadan evvel gece dolabımın gözünden çıkarıp yokladım. Kurşunlar tamam. Bir aralık elimde silâh, kendimi aynada gördüm. Uzun, beyaz geceliğim, omuzlarıma dökülen saçlarım ve Nerminin dediği gibi çocuk kalmış gözlerimle, elimde silâhla, oldukça garib, hatta biraz da gülünç vaziyetteyim.

Silâhı yastığımın altına koydum. Gene babamı düşünüyorum; gene düşmanları düşünüyorum. Acaba tekrar hücuma ne zaman geçecekler? Bana öyle geliyor ki araya oldukça uzun bir fasıla koyacaklardır.

Uykum yok, odada manasız sebeblerle şuraya buraya gidip geliyorum. Bir aralık pencereye yaklaştım. Tülleri aralayıp baktım ve birdenbire ürperdim: Karşıda, sokağın köşesinde elektrik fenerinin altında bir adam duruyordu. Başını bizim bahçelere doğru kaldırmıştı. Omuzlarımdaki titreme arttı. Yüzüm gerildi. Korkuyor muyum? İçimde kendime karşı derin bir hiddet kabardı. Niçin korkacakmışım? Cesaretimi kendi kendime ispat etmek ister gibi birdenbire tülleri sıyırdım, pencereyi açtım ve sarkıp baktım.

Siyah sakallı, orta boylu, bir ihtiyar. Karanlıkta yüzü gölgeli görünüyor. Temiz bir kılığı var. Cebinden paketini çıkardı. Kibritin sönmemesi için avuçlarını siper yaparak sigarasını yaktı. Sonra kibriti yere attı. Yürüdü. Köşeyi dönerek karanlıkta kayboldu.

Kendi kendime güldüm. Fazla heyecanlıyım. En küçük şeylerden mana çıkarıyorum. Penceremi ve perdelerini örttüm. Yatağıma girip yattım. Her halde gördüğüm ihtiyar gecici bir yolcu olacaktı. Sigarasını yakmak için orada bir an duramaz mıydı? Fakat niçin gözlerini dikmiş de bizim eve bakıyordu? Ah ben ne deliyim? Her şeye nasıl mana veriyorum? Bir şey değil, bu gidişle hayatım daimî bir şüphe ve endişe içinde geçecek. Bununla beraber muhakkak ki kendime dikkat etmem, müteyakkız bulunmam lâzım. Babamın söylediği sözleri unutamıyorum:

«— Kendini koru Aziz, kendini koru kızım!»

İKİNCİ KISIM

— 1 —

Şevkiye teyzem:

— Artık bu gün Boğaza dönmeliyim, dedi, hem siz de yerleştiniz Azize. Eğer Cemal İzmitten gelmiyecek olsa daha fazla kalırdım.

Cemal, teyzemin oğludur. Evhamlı, daima hasta olduğunu sanan, fakat iyi, halûk bir çocuktur. İzmitte kâğıd fabrikasında çalışıyor.

Şevkiye teyzem Cemalin geleceğini söyleyince artık ona «Gitme» diyemedim. Zaten kadıncağız biz İstanbula geleli evini terketti. Bizimle beraber didinip durdu.

Şevkiye teyzem zayıf, asabî, fakat çelik gibi bir kadındır. Ninemin bir de erkek kardeşi var. Müteakid bir miralay Çamlıcada oturur. Güler yüzlü, sevimli bir adamdır. Beni pek sever. İki de kızı var: Cemile ve Ayşe. Cemile bir zabitle evli, Anadoluda geziyor. Ayşe yirmi üçüne yeni girdi. İyi, hoş bir kızdır. Yalnız fazla sakın.. Adeta uyuşuk, diyeceğim. Onunla uyuşamayız, ama bu, dayızademi çok sevmeme mâni değildir.

Bütün aile babamın ölümüne pek yanmışlar. Beni nasıl teselli edeceklerini bilmiyorlar. Onlara asıl hakikati, kendimin de tehlikede olduğumu söylemedim. Söylesem ne çıkar? Hiç biri bana yardım edecek vaziyette değil ki. Dayım Çamlıcaya gidip kendisile oturmamı çok istedi. Ninemden ayrılamıyacağımı, ve hem şimdilik evimde oturup orasını tanzim için uğraşmağa mecbur olduğumu ona anlattım. Elinden zor kurtuldum. Teyzem de durmadan Boğaza davet ediyor. Fakat fazla da ısrar edemiyor, etmedi. Şevkiye teyzem anlaşılır kadındır... Benim kafamın, dediğinden şaşmıyacağımı bilir.

Ninem teyzemi pek sever. Gideceğini duyunca adeta üzüldü. Zavallı ihtiyarcık, zaten babamın ölümündenberi en küçük şeyden müteessir oluyor. Onu nasıl idare edeceğimi şaşırıyorum. İzmirdeki son konuşmamızdan sonra artık onunla babamın ölümünden hic bahsetmiyoruz. Bildiklerini anlatması için zorlasam üzmekten başka bir sev yapmamış olacağımı biliyorum. Böyle dindar bir kadının verdiği yemini bozmasına imkân var mıdır?

***

Teyzem gitmek üzere kalkınca:

— Ben de bu gün sokağa çıkacağım, dedim, avukata kadar gitmek isteyorum. Otomobili hazırlasınlar da beraber çıkalım. Seni de Boğaza bırakıveririm teyze.

Teyzem «Peki» dedi.

Bizim Yusufun karısı otomobili çıkarmaları için haber vermeye koştu, arkasından bağırdım: «Gülsüm, kocana söyle, şoförü istemem, kendim kullanacağım.»

Ninem tuhaf tuhaf yüzüme baktı:

— Öyleyse, Yusufu ,yahud babasını yanına alırsın, dedi.

Gülümsedim:

— Hayır, yalnız çıkmak isteyorum.

İhtiyarcağızın derhal yüzü soldu, gözleri endişe ile büyüdü.

Eğilip yanaklarından öptüm ve kulağına fısıldadım:

— Korkma nine, bir şey olmaz...

O dudakları titreyerek mırıldandı:

— Baban sağ olsa, buna razı olur muydu sanıyorsun? Hem sen...

Teyzem orada olduğu için fazla bir şey söyleyemedi, sustu. Doğruldum ve bir an dalgın kaldım. Evet, babam sağ olsa şoförsüz ve adamsız beni imkânı yok sokağa yollamazdı. Fakat bıktım ben bu daimî korunmadan... Bu düşmanlar kimse, bir an evvel yüzyüze gelmek isteyorum. Ne yapacaklarsa yapsınlar, umurumda değil. Hatta bu tehlike yavaş yavaş beni sarıyor. Heyecanlı bir polis vak'asının içine karışmış gibiyim. Tehlikeyi görüyorum ve bu hoşuma gidiyor. Acayib bir korku, zevk duyuyorum.

Teyzem gülerek:

— Baban da böyleydi, ninen de işte onun gibi meraklı, dedi. Seni bir adım yalnız bırakmak istemezler. Sanki gelip hemen kapacaklarmış gibi!..

Dalgınlıktan kurtularak silkinip kendime geldim. Teyzem devam etti:

(Devam edecek)

SPOR

Fenerbahçe dün Galatasarayı 0 a karşı 2 sayı ile yendi

Diğer maçlarda:

Süleymaniye 4 - Beyoğluspor 2, Beşiktaş 4 - Altıntuğ 1, Vefa 9 - Topkapı 3, İ. Spor 5 - Beykoz 4

İstanbul lik şampiyonasının ikinci devre oyunları dün Kadıköy ve şeref sahalarında yapılmıştır.

Fener: 2 - Galatasaray: 0

1940-41 senesi lik maçlarının büyük bir alâka ile beklenen Galatasarayla, Fenerbahçe arasındaki oyun, Şeref sahasında büyük bir kalabalık önünde oynanmıştır.

İki takım da birbirlerini aldatacak bir şekilde oyuncuların yerlerini değiştirmek suretile sahaya şu şekilde çıkmışlardı.

Galatasaray: Osman - Faruk, Adnan - Musa, Enver, Eşref - Barbaros, Gündüz, Cemil, Salâhaddin, Serafim.

Fenerbahçe: Cihad - Naci, Lebib - Ömer, Fikret, Esad - K. Fikret, Basri, Niyazi, Naci, Rebii.

Maçın hakemi Ahmed Âdem rahatsızlığı dolayısile rapor gönderdiği için maçı Şazi Tezcan idare etti.

Bu karşılaşmanın bellibaşlı iki büyük hususiyeti vardı.

1 — Galatasaray, Fenerbahçe maçı olması.

2 — İki takımın lik puvanı cetvelindeki düşük vaziyeti.

Oyuncular kadar, seyircilerin de bu iki mühim noktayı çok evvelden kestirmiş olmaları bu maça bilhassa bu bakımdan ayrı bir ehemmiyet ve kıymet vermişti.

Geçen hafta vefat eden Galatasaray sol içi Boduri için yapılan bir dakikalık sükûttan sonra maç on beş dakika tehhurla başladı.

Havanın gayet yumuşak olması kale intihabı için iki taraftan hiç biri için avantaj temin edecek vaziyette değildi.

Oyunun ilk dakikasında işe sür'atle başlayan Galatasaray hücum hattı daha göz açıp kapamağa vakit bırakmadan Fenerbahçe aleyhine ilk korneri atmağa muvaffak oldu.

Haklı olarak Fenerbahçe müdafaasını ürküten bu korneri Galatasarayın tazyiki takib etti.

Uzun paslı ve açık oyun tarzile adeta Fenerbahçe kalesine yerleşmiş olan Galatasaray takımı karşısında ciddî bir müdafaa yapmak zorunda kalan Fenerbahçe, esasen Fikreti merkez muavine almakla biraz da üçüncü bek vaziyetinde oynatması bu devamlı akınların kesilmesine iyiden iyiye yardım ediyordu.

Fikretin bilhassa Rebii ile soldan işlemesi, bu usta oyuncunun mümkün olduğu kadar topu ortaya yollamak hususundaki maharetinden bir hayli istifadeli oluyordu.

Fenerbahçe merkez muhacimi Niyazinin şimdiye kadar hiç de alışık olmadığımız bir derecede sertliğe kaçan oyunu, maçın mütemadiyen inkıtaa uğramasını icab ettirdiği gibi, Fenerbahçe aleyhine de bir çok frikik çekilmesine sebeb oldu durdu.

Fenerbahçenin adam adama müdafaa tarzı, Galatasarayın ender görülür bir güzellik içinde yaptığı akınlarını akamete uğratmakta güçlük çekmekle beraber muvaffak oluyonrdu.

İlk devrenin kayda değer iki fevkalâde vaziyeti oldu. 24 üncü dakikada Sara-

Galatasaraylı Cemil dünkü maçta Fener kalecisi Cihadın elinden topu kurtarmaya çalışıyor

fimden pas alan Cemilin kaçırdığı büyük fırsat yüzde yüz gol olabilirdi, Cihad kurtardı.

26 ncı dakikada Barbarosun yolladığı şandele, Salâhaddinin sol ile çektiği vole idi ki bunda hem Cihad, hem kale direği mutlak bir gole mâni oldular.

Seyircilere büyük zevk veren bu pas, şüt ve kurtarış hepsi bir kaç saniyelik bir zaman içinde cereyan etti ve bu toplu hareket umumî alkışı mucib oldu.

İlk devre Galatasaray müdafaası için dört avut kik ile kapanırken, Fenerbahçe müdafaası müteaddid korner kurtarmağa mecbur kalmış ve hakikaten takımın yarısından fazla bir kıymet olan Cihad da pek büyük ve takdire lâyık kurtarışlar yapmıştır.

Top ortalarda iken devre 0-0 bitti.

İkinci devre

Birinci devrede pas, sürüş, ve kombinezon hakimiyeti Galatasarayda idi. Kırk beş dakikalık müddet zarfında bu hakimiyet o kadar kat'i bir şekilde meydanda idi ki, ikinci devre Galatasarayın bu çözülmez tılsımı mutlaka bozacağını bekleyenler büyük bir ekseriyetti diyebiliriz.

İkinci devreye iki taraf da birbirini tartarak yaptıkları hücumlarla başladı. Fenerbahçe kalesine doğru uzamış olan Galatasaray müdafaası karşı tarafta başlayan güzel bir kombinezonu farkedecek kadar vakit bulamadı.

Fenerin birinci golü

Yerinde bir tabirle kendini toplayacak bir vaziyete giremeden sahanın ortasından bir fırtına gibi kopup gelen Niyazinin sıkı bir vuruşile Galatasaray 4 üncü dakikada ortalığı çınlatan birinci golü yedi.

Galatasarayın güzel oyununu birdenbire sıfıra indiren bu sayı, gönüllere o kadar derin bir ferahlık veremeden Galatasaray tekrar hücuma kalktı.

Bozuluvermiş olan bir maneviyatın tesirile yapılan bu hücumlar yavaş yavaş sönüyor, bilâkis Fenerbahçe de taraftarlarının haklı teşviklerile galibiyeti hak etmiş olduklarını ispata çalışacak bir oyun tutturmağa başlayorlardı.

Beraberlik sayısı için mücadele eden Galatasaray birinci devrede olduğu gibi iki taraftan çekilen kornerlerden istifade edemedi.

İkinci gol

25 inci dakikada idik. Fenerbahçe hücum hattında merkez muhacim yerine temelli olarak yerleşmek azmile oynayan Niyazi şahsî bir hücum yapıyordu. Farukun bu hücumu favulle kesmesi, ikinci golün işareti oldu.

Niyazinin çektiği frikik Fenerbahçeye ikinci ve galibiyeti ilân eden bir sayı olarak Galatasaray kalesine girdi.

Galatasarayın güzel oyunu bundan sonra yavaş yavaş söndü ve Fenerbahçe kat'ileşen bir galibiyetle rahat oynamak suretile oyuna hâkim oldu.

Fenerbahçe kalesine gönderilen bir topa yetişmek için koşan ve bu arada Cihadın sıçrayışına favul ile mukabele eden Cemil, kaleciyi sakatladı. Hakem, Cemili oyun harici ederken Fikret te kaleye girdi.

İki takım onar kişi kalmıştı. Fenerbahçe haklı olarak hem müdafaa, hem de topu dışarı atmak suretile vakit kazanmak istiyordu.

Maçın hitamına beş dakika kala Cihad tekrar kaledeki yerini aldı.

Esasen artık oyunun vaziyetini değiştirecek dakikalar çoktan geçmiş, iki taraf ta son dakikalar için fazla çırpınmağa lüzum bile görmedikleri bir anda maç 2 - 0 Fenerbahçenin galibiyetile sona ermiştir.

İkinci devre lik maçları puan cetveli

Takımlar	Maç	Galib	Berabere	Mağlûb	Attığı	Yediği	Puan
Beşiktaş	10	10	—	—	48	8	30
Fenerbahçe	10	8	1	1	37	8	27
Galatasaray	10	5	3	2	30	12	23
Beyoğluspor	10	4	3	3	25	22	21
Altıntuğ	10	4	1	5	18	24	19
Vefa	10	3	2	5	24	26	18
İ. Spor	10	2	4	4	20	35	18
Topkapı	10	1	4	5	16	45	16
Beykoz	10	2	1	7	11	24	15
Süleymaniye	10	1	1	8	10	34	13

Besiktas: 4 - Altıntuğ: 1

Beşiktaş ile Altıntuğ takımları Şeref sahasında karşılaştılar. Lik lideri Beşiktaş devrenin hemen başında Sabrinin şütile ilk golünü yaptı.

Oyunda kat'i bir hâkimiyet elde eden Beşiktaş düzgün olarak yaptığı bir hücumda Şerefin aradan gönderdiği pası alan Orhanın vuruşile 19 uncu dakikada ikinci. biraz sonra da Hakkı güzel bir vuruşla Beşiktaşın üçüncü golünü yaptı.

Devre 3 - 0 Beşiktaşın lehinde bitti.

Beşiktaş, ikinci devreyi hemen hemen tek kale olarak oynayordu. Altıntuğun kuvvetli bir müdafaası, Beşiktaşın sayı adedini arttırmasına mâni olacak kadar sağlamdı.

İkinci devre garib bir çekişme halinde böylece devam ederken Beşiktaş sol açığı Şükrü dördüncü, Altıntuğdan Ali de yegâne sayılarını yapabildi.

Oyun 4 - 1 Beşiktaşın galibiyetile bitti.

Vefa: 9 - Topkapı: 3

Vefa takımı da Topkapı ile Seref sahasında karşılaştı. İkinci devrede bozuk vaziyetini telâfiye çalışan Vefa takımı, nispeten zayıf bir rakib karşısında âzamî bir netice elde etmiştir.

Vefanın devamlı tazyiki altında kalan Topkapı bir müddet yapabildiği müdafaasının yarılmasından sonra dayanamamış ve devreyi 4 - 2 mağlûb olarak bitirmiştir.

İkinci devre Topkapı için daha güç olmuş, yapabildiği bir sayıya mukabil beş gol daha yiyerek Vefaya 9 - 3 mağlûb olmuştur.

Süleymaniye: 4 - B. Spor: 2

Haftanın, belki de mevsimin bir sürprizi addedilen bu maç dikkate şayan bir netice ile sona ermiştir.

Lik cedvelinin en sonunda bulunan Süleymaniye bu maça yeni bir kadro ile çıkarak kuvvetli rakibi karşısında cidden parlak bir netice almıştır.

Beyoğlusporun canlı oyunu karşısında kısa bir zaman müdafaa yapan Süleymaniye kendini toplamağa vakit bulamadan Beyoğluspor sağ açığı Talea ilk golü yapmıştır.

Colafinin dört dakika sonra Beyoğluspora ikinci sayıyı kazandırması, maçı birdenbire şiddetli bir şekle sokmuştur. İki tarafın büyük gayretine rağmen netice değişmeden ilk devre 2 - 0 Beyoğlusporun galibiyetile bitmiştir.

İkinci devre Süleymaniye için ümidli bir şekilde başladı. Yedinci dakikada firikikten ilk golü yapan Süleymaniye birbiri arkasına üç sayı daha yaparak güzel bir galibiyetle maçı 4 - 2 kazandı.

İ. Spor: 5 - Beykoz: 4

Zorlu sayılacak kadar büyük bir çekişmeye sebeb olan bu maç cidden heyecanlı ve güzel oldu. Maçın ilk sayısını Beykozdan Şahab yaptı. İstanbulsporun beraberlik sayısını, Beykozun ikinci golü takib etti. Devrenin 42 nci dakikasında İstanbulspor tekrar bir sayı yaparak beraberliği temin etti. Devre 2 - 2 berabere bitti.

İkinci devrede İstanbulspor üç, Beykoz iki sayı yapmış ve çok çekişilen bu oyun 5 - 4 İstanbulpsorun galibiyetile bitmiştir.

Askerî mektebler boks birincilikleri

Askerî mektebler boks maçları dün sabah Beyoğlu Halkevi salonunda yapılmıştır. Alınan neticeler:

53 kilo: Denizden, Şevki, Kuleliden Zekiye sayile galib.

57 kilo: Maltepeden Cemal, Kuleliden Şefiğe sayile galib. Cemal bu sikletin birincisi olmuştur.

61 kilo: Denizden Sermed, Kuleliden Necmiye sayile galib. Sermed bu sikletin birincisi olmuştur.

72 kilo: Denizden Afif, Maltepeden Bedriye sayile galib. Afif bu sikletin birincisi olmuştur.

79 kilo: Kuleliden Hayri, Maltepeden Aliye sayile galib. Hayri bu sikletin birincisi olmuştur.

Müsabakalara önümüzdeki cumartesi devam edilecektir.

Basketbol şampiyonası

Eminönü Halkevi salonunda yapılan İstanbul basketbol şampiyonası çok heyecanlı olmuştur. Alınan neticeler:

Birinci kategoride Galatasaray, Kurtuluşu sıkı bir oyundan sonra mağlûb etmiştir. İkinci kategoride İstanbulspor, Kurtuluşu yenmiştir. Üçüncü kategoride Galatasaray A, Galatasaray B takımını, Kurtuluş İstanbulsporu, Beyoğluspor da Kurtuluşu yenmiştir.

Beyoğlu Halkevi kır koşusu

Beyoğlu Halkevi tarafından tertib edilen kır koşusu neticeleri:

5000 metre: 1 — Hüseyin (F.B) 16.46.1; 2 — Artan (B.J.K) 17,25; 3 — Habib (A.Y) 17,42.

3000 metre: 1 — Kostantinidis (M.K) 12.06,4; 2 — Skaci (G.S) 12,25,9; 3 — Erker (Y.S) 12.29.

Takım tasnifi: Kurtuluş 18 puvan; M.K 28 puvan: Galatasaray 28 puvan.

Müsabaka Şişli sırtlarında yapılmış tır. Müsabakalara 62 atlet iştirak etmiştir.

yok mu? İstanbul Balıkpazarında altmışa satılan et bizim mahallede (Maçka) neden yetmişe, yetmiş beşe?

— Ayol, o ziftlenme meselesidir. Evvelâ kasab veresiye satar.

— Ben peşin alırım.

— Canım, senin gibi beş on müşteri için 200 tane veresi müşterisinin piyasasını bozar mı? Sana da o fiata verir. İster al, ister alma! Sonra bu yetmiş beşin içinden apartıman kapıcılarına, aşçılara, hatta hizmetçilere kadar ondalık dağıtır. Tabif bütün bunları et fiatına zammeder. Dedim ya, ziftlenme meselesidir.

Dedi ve derin bir düşünceye dalmış olduğum halde beni bırakıp gitti.

B. FELEK

Münir Nureddin

Bu akşam bir konser veriyor

Güzide ses san'atkârımız Münir Nureddin bu akşam Saray sinemasında, kış mevsiminin ilk konserini verecektir.

Devrimizde, halis Türk musikisinin hem en büyük iftiharını, hem en büyük tesellisini teşkil eden Münir, programını çok güzel parçalarla doldurmuştur. Bu arada bazı yeniliklerini de dinleyebileceğimiz konser tam saat 9 da başlıyacaktır.

YENİ ESERLER

Majino - Zigfrid

Fransız binbaşısı Gazal tarafından yazılan ve maruf bir Türk edibinin kalemile türkçeye çevrilen bu eser, hem bir casus romanıdır, hem de bu günkü harbin büyük tabiye ve sevkulceyş davalarına istinad edilerek meharet ve ehliyetle büyütülmüş bir askeri mevzuun canlı hikâyesidir. Adeta geçen yaz cereyan eden büyük garb cephesi harekâtını ve Fransa meydan muharebesini - bittabi bu eser bir roman olarak yazıldığı için hâdiseler, muharebelerin tamamen avni olmazdı - selis bir üslûb ve çok heyecanlı bir tahkiyenin yarattığı hava içinde takib edebiliyorsunuz. Semih Lûtfi Kütübhanesi tarafından basılan kitab, günün okunacak eserleri arasında mutlaka başta gelir. Tavsiye ederiz.

Aşk Budur!

Arkadaşımız Hamdi Varoğlunu, aziz karilerimize tekrar tanıtmağa mahal yok. Gene bu günlerde, güzel bir tercümesini gazetemizde - ve eminiz ki, sıkı alâka ile - takib etmektesinizdir. «Aşk Budur» romanı da bir kaç sene evvel gazetede tefrika edilmiş ve okuyucuların derin teveccühlerine mazhar olmuştu. Türkçeye kazandırdığı tercüme eserleri seçerken edebi kıymetlerile birlikte Türk kariinin mizacına uygun olmaları hususiyetlerine de dikkat etmekte olan arkadaşımız bu eseri, Semih Lûtfi Kütübhanesi tarafından nefis surette tabedilmiştir. Hararetle tavsiye ederiz.

Ölüm

Merhum General Said zevcesi ve avukat Celâl Said Bakerle Cevad Said validesi, sabık Maliye Başmüfettişi Nazım Ragıb Olcayto ile topçu alay komutanlarından albay Tevfik Calayın kayınvalideleri salihatı nisvandan Hatice İkbal dün gece rahmeti rahmana kavuşmuştur. Cenazesi 23/12/940 pazartesi Teşvikiye caddesindeki 86 numaralı apartımanından kaldırılarak Teşvikiye camiinde öğleyin namazı badelifa medfeni ebedisine nakledilecektir. Mevlâ gariki rahmet eyliye.

ŞARK SİNEMASI
(Eski - Ekler)
Şeklini değiştiriyor.

RADYO

Bu günkü program

23/12/940 pazartesi

8,00 Program	18,03 Cazband
8,03 Haberler	18,40 Şarkılar
8,18 Müzik (Pl.)	19,15 Müzik (Pl.)
8,45 Ev kadını	19,30 Haberler
★	19,45 İncesaz
12,30 Program	20,15 Rad. Gazetesi
12,33 Şarkılar	20,45 Müzik
12,50 Haberler	21,00 İstekler
13,05 Türküler	21,30 Konuşma
13,20 Müzik (Pl.)	21,45 Orkestra
★	22,30 Haberler
18,00 Program	22,45 Cazband
	23,30 Kapanış

ŞEHİR TİYATROSU
Beyoğlu İstiklâl caddesi
KOMEDİ KISMINDA
Gece saat 20.30 da
PAŞA HAZRETLERİ

Bu akşam SARAY sinemasında
MÜNİR NUREDDİN
KONSERİ Gişede bilet satışı devam ediyor.

Sayılı bir fırtına gibi kudretli... Büyük bir zafer gibi azametli... Nadide bir inci gibi essiz olan
DÜŞES PETROVNA
(TOVARİÇ)
CHARLES BOYER - CLAUDETTE COLBERT'in
Şöhretlerine uygun... Kudretlerine lâyık bir şaheserdir.
Bu Perşembe akşamı LÂLE de

KİM ÖLECEK... KİM DÖNECEK?

Yedisi Ölecek... Beşi Dönecek...
NASIL? NİÇİN?
Bakir ormanlarda... Kafatası avlıyan vahşiler ve yamyamlar arasında senenin en heyecanlı ve meraklı filmi. Baş rollerde:
ÇESTER MORRİS — LUCİE BALL — JOSEPH CALLEA
Bu çarşamba matinelerden itibaren
ALKAZAR sinemasında

BUGÜN Matinelerden itibaren
MELEK'te
SHIRLEY TEMPLE'NİN YARATTIĞI TAMAMEN RENKLİ
MAVİ KUŞ
Yaş itibarile küçük, fakat kıymeti büyük bir yıldızın harikalarla dolu nefis filmi :
Yalnız çocukların değil, gençlerin ve büyüklerin de zevkle, seve seve görecekleri bir şaheserdir.

Güzel, sevimli ve altın sesli yıldız
DEANNA DURBİN'in
En son şaheseri, senenin sinema harikası
İLK AŞKI
Filminin ilk iraesi şerefine : YARIN AKŞAM
SÜMER SİNEMASINDA

verilecek GALA SUARESİ için biletlerinizi evvelden aldırınız.
Bu film : DEANNA DURBİN'in şimdiye kadar çevirdiği en genç, en parlak en muhteşem ve en fazla musikili filmidir.

İlâveten : TÜRKÇE YAKIN ŞARK JURNALİ
Yunanistan, Görice muzafferiyetini tes'id ediyor — İngiliz gemileri Yunanistana mühimmat ve asker ihrac ediyor — Yunanistanda vazifesi başında ölen ilk İngiliz tayyarecisinin cenaze alayı Atinada — Bay Eden'in Mısırı, Sudanı ziyareti hatırası — İngiliz Şark orduları düşmana kat'i darbeyi indirmek için hazırlıklarını yapıyorlar — Hür Fransa ve Polonya askerleri de b u harekete iştirak edecekler — Amerika Cumhur Reisi Mister Ruzvelt'in nutku

Merhametten Maraz

Yazan: *Stefan Zweig* — 44 — Türkçeye çeviren: *Hamdi Varoğlu*

Birdenbire, şiddetle ve tüyler ürperten bir sesle gülmeğe başladı.

— Babam çok ihtiyatlı bir adam olduğu halde, bu taraçayı yaptırırken herşeyi iyice düşünmemiş... Yalnız, benim güzel bir manzara seyretmemi istemiş. Doktor, bol güneş, temiz hava tavsiye etmiş. Fakat ne babam, ne doktor, ne mimar, hiçbiri düşünmemişler ki bu taraça bana daha büyük bir hizmette bulunabilir.

Edit, birdenbire doğrulmuş ve bir hamlede, sarsak vücudile parmaklığa kadar yanaşarak, iki elile, orayı, kuvvetle kavramıştı:

— Bakınız, dedi, altımızda dört beş kat var, aşağısı da taş. Kâfi... Bereket versin, parmaklıktan aşacak kadar da gücüm kuvvetim yerinde. Koltuk değneğile yürüye yürüye bazı adaleler kuvvetleniyor Bir hamlede o menhus merhametinizden ebediyen kurtulmuş olacağım ve hepiniz, babam, İlona,siz, beni bir kâbus sayan hepiniz, rahat nefes alacaksınız... Bakın, nekadar kolay, şöyle bir parçacık eğilmek kâfi, ondan sonra..

Gözleri pırıltılar saçarak parmaklığın üstüne abandığı anda, ben ileri atılmış ve onu kolundan yakalamıştım. Fakat sanki cildine ateş değmiş gibi, Edit yerinden sıçradı ve haykırdı:

— Bırakın beni!... Ne cesaretle bana dokunuyorsunuz!... Çekilin.. İstediğimi yapmağa hakkım yok mu?. Çekilin buradan!..

Ben, sözünü dinlemeyince, bilâkis onu bu tehlikeli yerden uzaklaştırmağa uğraşınca, birdenbire bana döndü ve tam göğsüme bir yumruk indirdi. O zaman müthiş bir şey oldu; Edit, istinad noktasını ve ayni zamanda muvazenesini kaybetti. Sarsak dizleri, bacakları tırpanla kesilmiş gibi kaydı. Edit yere yıkıldı, masaya tutunmak isterken onu da beraber sürükledi. tabaklar, fincanlar, kaşıklar, vazolar, gürültü ile ikimizin üstüne devrildi. Koca bronz çan, taraçanın üstünde, bir gök gürültüsile yuvarlanıyordu.

Genc kız, büzülmüş bir halde, acınacak bir vaziyette, öfkeden titriyen, âciz bir yığın manzarasile yerde yatıyor, hicab ve tehevvür içinde, hıçkırarak ağlıyordu. Yerden kaldırmak istedim, silkindi ve şiddetle haykırdı:

— Çekilin şuradan... Çekilin şuradan... Kaba adam!

Ayni zamanda, benim yardımım olmadan ayağa kalkmak için, kollarile çırpınıp duruyordu. Ben, ona yardım etmek için ilerilediğe, öfkelenip büzülüyor ve o delice öfkesi içinde:

— Çekilin şuradan!.. Elinizi sürmeyin!. Diye haykırıyordu. Ömrümde bu kadar müthiş bir manzara görmemiştim.

Arkamızda bir uğultu oldu. Bu, yukarı çıkan asansörün sesiydi. Çanın, yere düştüğü zaman yaptığı gürültü, ilk çağırılışta seğirtmeğe hazır hizmetkârı ikaza kâfi gelmişti. Koştu, genc kızın yanına geldi, bana bakmadan, onun raşeler içinde sarsılan vücudünü yerden kaldırdı, asansöre götürdü ve asansör derhal aşağı indi. Uşağın böyle işlere alışık olduğu belliydi. Ben, devrilen masanın, kırılan fincanların, dört tarafa dağılan eşyanın başı ucunda kalmıştım. Etraf öyle karmakarışıktı ki, yıldırım düşmüş sanılırdı.

***

Şaşkınlık içinde, bu anî feveranın manasını kavramağa muvaffak olamadan, orada nekadar zaman kaldığımı bilmiyorum. Bu kadar düşüncesiz ne söylemiştim? Bu öfkeye ne yapmış da sebeb olmuştum?

Tekrar yukarı çıkan asansörün gürültüsü, düşüncelerime nihayet verdi. Jozef, matruş yüzü, kederli, ilerilediği. Etrafı toplamağa geldiğini zannettim ve bu enkaz arasında ona bir engel olduğumdan dolayı utandım. Fakat o, gözleri yerde, bana doğru ilerilediği ve yerden bir peçete alarak, hafif bir sesle ve yere iğilir gibi bir vaziyette:

— Affedersiniz, efendim, dedi. Müsaade buyurursanız esvablarınızı sileyim.

Onun telâşlı parmaklarına gözlerim ilişti ve pantalonumun, iri lekelerle dolu olduğunu görebildim. Genc kızı tutmağa çalıştığım esnada, çay fincanlarından biri üstüme devrilmiş, esvabımı adamakıllı ıslatmıştı.

Jozef, bir müddet sonra, canı sıkılmış bir halde başını kaldırarak:

— Hayır, olmuyor, dedi. En iyisi şoförü kışlaya göndereyim, size başka elbise getirsin. Böyle çıkamazsınız. Siz bana bırakın, bir saate kalmaz, esvablarınız temizlenir, kurur ve ütülenir.

Bu sözleri, görünüşte lâkayd bir tavırla söylüyordu, fakat sesinde, acıyan ve meyus bir ifade vardı. Zahmete değmiyeceğini, bir telefon edip bana bir araba getirtmesini, derhal kışlaya dönmek istediğimi söyleyince, hafifçe öksürdü, yorgun, temiz bakışlı gözlerini bana kaldırarak, yalvaran bir eda ile:

— Lûtfen bir parça daha kalınız, dedi. Şimdi giderseniz müthiş bir şey olacak. Eminim ki matmazelin hakikaten canı sıkılacak. Şimdi, matmazel İlona, henüz onun yanındadır. Kendini yatağa yatırdı. Fakat, matmazel İlona, neredeyse buraya geleceğini söyledi ve kendisini lûtfen beklemenizi rica etti.

Son derece müteessirdim. Hepsi, bu hastayı ,nekadar da seviyorlardı! Onu nasıl da mazur görüyorlar ve şimartıyorlardı. Gösterdiği cür'etten kendisi de korkup tekrar ceketi silmeğe başlayan bu iyi ihtiyara gönül alıcı bir kaç söz söylemek ihtiyacını duydum. Yavaşça omzuna vurdum.

— Bırak, azizim Jozef, yorulma! Kendi kendine kurur. Çayınız da, leke bırakacak kadar koyu değildir, zannederim. Sen, kırılan tabak çanakla meşgul ol. Ben Matmazel İlonayı beklerim.

Jozef, derin bir nefes alarak:

— Beklemeğe razı olduğunuza ne iyi ediyorsunuz, dedi. Esasen Mösyö Kekesfalva da neredeyse dönüp gelir. Sizi görürse memnun olacak. Bana bilhassa emir verdi..

Hafif bir ayak sesi işitildi. İlona geliyordu. O da, biraz evvel, hizmetkârın yaptığı gibi, bana yaklaşırken gözleri yerdeydi.

— Edit, lûtfen bir lâhza odasına inmenizi rica ediyor. Bir lâhzacık. Bilhassa rica ediyor.

Merdivenden birlikte indik. Salondan ve bitişik odadan geçip, yatak odalarına giden uzun koridora gelinceye kadar bir tek kelime konuşmadık. Belki ben sinirlenmiş ve endişeli olduğum için adımlarımı muntazam atamadığımdan dolayı, bu dar ve loş dehlizde, omuzlarımız biribirine değiyordu.

İlona, ikinci kapının önünde durdu ve fısıldadı:

— Şimdi, ona karşı yumuşak davranmanız lâzım. Yukarıda ne olup bittiğini bilmiyorum ama, onun feveranlarını bilirim. Burada hepimiz bunu biliriz. Kendisine gücenmemelisiniz. Sabahtan akşama kadar, böyle bir koltuğa çivili gibi oturmanın ne demek olduğunu tasavvur edemezsiniz. Bir gün gelir, sinirleri işte böyle bozar ve insanı, ister istemez feveran ettirir. Fakat emin olunuz, Edit, bunu yaptıktan sonra çok nadim oluyor Bundan dolayı, o böyle mahcubken ve kendi kendini yerken, kendisine karşı daha yumuşak davranmak lâzımdır.

Hiç cevab vermedim. Lüzumu yoktu. İlona, teessürümü herhalde görmüş olacaktı. Kapıya yavaşça vurdu ve çekingen bir «giriniz» cevabı işitilir işitilmez, kulağıma, gene çabuk çabuk fısıldadı:

— İçeride çok fazla kalmayın.

Gürültü etmeden girdim. Geniş odada, evvelâ, bahçe tarafındaki pencereleri tamamen örten turuncu perdelerin içeriye verdiği bir nevi kırmızımtırak alaca karanlık gördüm. Sonra, dibde, bir karyolanın daha açık renk mustatili gözüme ilişti. Oradan, gayet iyi tanıdığım ses, hafifçe seslendi:

— Buraya, ta buraya oturun. Sizi bir saniyeden fazla alıkoymıyacağım.

Yastığın üzerinde, ince yüzü, saçların koyu rengi altında parıldıyordu. Alacalı bir yorganın işleme çiçekleri, Editin, çocuk boynu gibi zayıf boynuna kadar yükseliyordu. Genc kız, benim oturmamı, bir nevi endişe ile bekledi ve sıkılgan bir tavırla:

— Sizi burada kabul ettiğim için beni mazur görünüz, dedi, fakat başım dönüyordu.. Güneşte o kadar uzun müddet kalmamalıydım. Daima başıma dönme veriyor... Galiba, aklım tamamile başımda değildi de, size onun için... Fakat... Siz hepsini unuttunuz değil mi? Husunetimden dolayı bana gücenmediniz değil mi?

Sesinde öyle bir elem ve öyle bir yalvarma vardı ki, onu derhal susturdum.

— Ne söylüyorsunuz kuzum? dedim. Kabahat bende oldu...

— Muhakkak mı? Bana gücenik değil misiniz... Sahi mi söylüyorsunuz?

— Kat'iyyen değilim.

— E... Eskisi gibi tekrar gelecek misiniz?

— Tıpkı eskisi gibi.. Yalnız, doğrusunu isterseniz, bir şartla.

Endişe ile yüzüme baktı.

— Ne şartı?

— Bana biraz daha fazla itimad etmeniz ve ikide bir, beni gücendirmiş olmaktan korkmamanız şartile! Dostlar arasında böyle manasız şey olur mu? Tabii halinizi muhafaza ettiğiniz zaman, bilseniz nasıl bambaşka görünüyorsunuz ve bilseniz, o zaman babanız, İlona, ben, bütün ev halkı, hepimiz nekadar sevinıyoruz! Evvelki günkü taşkın neşeniz arasında kendi kendinizi görebilmenizi pek isterdim. Bütün gece onu düşündüm.

[Arkası var]